

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ ТА ФРАНЦУЗЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА (НІМЕЦЬКА)

для освітньо-професійної програми Середня освіта. Мова і література
(англійська) Філологія. Мова і література
(англійська)

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність 014 Середня освіта. Мова і література (англійська)
035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно)

Мова і література (англійська) 4 курс

(шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення іноземних мов

(назва інституту, факультету, відділення)

Автор: ст. викладач Ганжело С.М.

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 2 від «17»
вересня 2019

ЗМІСТ
КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

№	Назва	Стор.
1	Робоча програма навчальної дисципліни для студентів 4 курсу спеціальностей <u>014 Середня освіта. Мова і література (англійська)</u> <u>035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно)</u> <u>Мова і література (англійська)</u>	3
2	Навчальний контент	21
3	Методичні рекомендації до проведення практичних занять	41
4	Дидактичне забезпечення самостійної роботи	47
5	Засоби діагностики навчальних досягнень студентів	57
6	Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання тощо	79
7	Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню	80

Маріупольський державний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)
Кафедра німецької та французької філології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНИЙ КУРС
ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (НІМЕЦЬКОЇ)
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

напрямок підготовки

спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) та

035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) Мова і література (англійська)» 4 курс

факультет іноземних мов

Робоча програма з другої іноземної мови (німецької) для студентів IV курсу спеціальностей 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) та 035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) Мова і література (англійська)»

Розробник: ст. викладач кафедри німецької та французької філології Ганжело С.М.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри німецької та французької філології

Протокол від “_17_” ___вересня_____2019_року № _2_

Завідувач кафедри німецької та французької філології

(підпис)

(_Кажан Ю.М._)

(прізвище та ініціали)

© МДУ, 2019 рік

© Ганжело, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 10	Галузь знань __гуманітарні науки__ (шифр і назва)	Вибіркова (за вибором)	
	Напрямок підготовки <u>035 філологія</u> (шифр і назва)		
Змістових модулів – 4	Спеціальність (професійне спрямування): <u>014 Середня освіта. Мова і література (англійська) та 035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) Мова і література (англійська)»</u>	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>домашнє читання</u>		4-й	-й
(назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 300		7-й, 8-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		Год 100	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		год. 198	год.
Індивідуальні завдання: год. 2			
Вид контролю: екзамен (8 семестр)			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання - аудиторні заняття складають 33%
самостійна і індивідуальна роботи складають 67%

Опис навчальної дисципліни

Вища освіта за спеціальністю "Філолог, викладач англійської мови та літератури, німецької мови" спрямована на досягнення у процесі навчання достатньо високого рівню володіння німецькою мовою, обсяжних знань в сфері лінгвістики, історії літератури, літературознавства, педагогіки і методики викладання іноземних мов. Модель професійної підготовки філологів відображена в нормативних документах міністерства освіти та науки України з урахуванням європейських загальноосвітніх рекомендацій, та складає основу для організації навчання у педагогічних та гуманітарних ВУЗах України, забезпечуючи, таким чином, всеукраїнський освітній стандарт.

Освітня програма визначає мету практичного курсу німецької мови та його структуру, зміст процесу навчання, кінцеві вимоги до рівня сформованості професійно важливих умінь та навичок, форми і методи контролю успішності у студентів.

Головна практична мета цього курсу полягає у формуванні у студентів лінгвістичної, комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетенції. *Лінгвістична компетенція* включає знання мовної системи і правил її функціонування в процесі іншомовної комунікації; *комунікативна компетенція* передбачає здатність сприймати і породжувати іншомовне мовлення відповідно до умов мовленнєвої комунікації, найбільш важливим серед яких є сфери комунікації ситуації спілкування з урахуванням адресата і характеру взаємодії партнерів; *лінгвокраїнознавча компетенція* включає в себе знання про головні особливості соціокультурного розвитку держав, мова яких вивчається, а також вміння здійснювати свою мовленнєву поведінку у відповідності до них. Таким чином, практична мета цього курсу полягає в тому, щоб забезпечити досить вільне, нормативно правильне і функціонально адекватне володіння усіма видами мовленнєвої діяльності німецькою мовою.

Лінгвістична (або мовна) компетенція - це знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця. *Мовленнєва компетенція* - це автоматичне вміння мовця користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову в різних ситуаціях, що зумовлює інтеграцію між навчальними предметами.

У відповідності з поставленою метою ця програма передбачає засвоєння студентами певної суми знань у галузі фонетики, орфографії, лексики, граматики та країнознавства, необхідної для розвитку у них комунікативних навичок німецької мови. Для цього необхідно студентів навчити вільно розмовляти, розуміти мовлення на слух, читати і писати німецькою мовою. Студенти повинні вміти перекладати з німецької мови на рідну будь-які тексти, що відносяться до їх спеціальності, а також одержати навички перекладу з рідної мови на німецьку.

На основі вимог ступеневої освіти та положень діалогічної освітньої концепції, яка передбачає рівномірну і рівноправну взаємодію усіх учасників навчального процесу, програма спрямована на досягнення *наступних рівнів* професійного володіння іноземною мовою і містить конкретні вимоги щодо знань та комунікативних умінь студента після кожного курсу навчання (див. табл. 5.1):

1. мінімальний (або за шкалою Ради Європи A1.1-A1.2 , що відповідає першому курсу);
2. пороговий (A2.1-A2.2., що відповідає другому курсу);
3. просунутий (B1.1-B1.2, що відповідає третьому курсу);
4. професійно достатній (B2.1-B2.2, що відповідає четвертому курсу і рівню бакалавра);

Програма складена на основі *Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання* та побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-трансферною Системою (ECTS).

Практичний курс навчання німецькій мові організовується як взаємопов'язане і взаємообумовлене навчання усім видам мовленнєвої діяльності, що здійснюється в контексті діалогу культур.

Мовний курс має міжкультурну спрямованість, змістовну основу якого складають культури як німецькомовних країн, так і українського народу.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» є підготовка висококваліфікованих професійно мотивованих, здатних до автономного підвищення своєї кваліфікації фахівців-філологів та викладачів німецької мови, які володіють усіма необхідними професійними знаннями, вміннями і навичками для роботи у навчальних закладах різних рівнів системи освіти.

Комунікативна мета здійснюється шляхом формування в студентів необхідних мовних і мовленнєвих умінь і навичок усіх видів мовленнєвої діяльності: володіння достатньо об'ємним словниковим запасом; дотримання у письмовому та усному мовленні фонетичних, граматичних і стилістичних норм; читання і розуміння німецького мовлення на слух; переклад з німецької мови на рідну і навпаки; а реферування, анотування та інтерпретація текстів (крім вузькоспеціальних).

Загальноосвітня мета передбачає розширення культурного та наукового світогляду студентів при вивченні питань з міжнародного життя та політики, ознайомленні з основними досягненнями світової науки і культури, з особливостями історії, географії, економіки та культури німецькомовних країн.

Виховна мета полягає у розвитку таких якостей як працелюбство, ініціативність, творчий підхід до навчання, почуття відповідальності, дисциплінованість, уміння спілкуватися з людьми, у тому числі й з носіями мови і т.д.

Реалізація викладених цілей і завдань навчання з німецької мови базується на основі міжпредметних зв'язків предметів, які входять у навчальний план підготовки філологів-германістів (літературознавчий, лінгвістичний, суспільно-історичний цикли).

Мета:

1. Поглиблення мовного рівня всіх студентів завдяки вдосконаленню всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності до просунутого рівня B2.1 – B2.2 при особливій увазі до вмінь письма (для загальних комунікативних цілей).
2. Розвиток лінгвістичної компетенції через розвиток і поглиблення/вдосконалення лексичних, граматичних та фонологічних знань, які є необхідними при комунікації про теми і проблеми, що вони є визначені програмою для IV курсу.
3. Розвиток соціокультурної компетенції у студентів через поглиблення країнознавчих та соціокультурних знань та вмінь, виховання позитивного ставлення, толерантності та емпатії до німецькомовних країн та культур.
4. Розвиток учбової компетенції завдяки усвідомленню студентами власного процесу вивчення/ навчання, спонуканню студентів до рефлексії, повідомлення стратегій регулювання власним процесом вивчення/ навчання і стратегій запам'ятовування та опанування лексикою, граматикою та фонетикою, які відповідають умовам навчання у ВЗН.
5. Поглиблення професійно спрямованої комунікативної компетенції через презентацію нових методів та способів навчання, а також завдяки залученню студентів до обговорення процесів навчання/ вивчення.
6. Уміння граматично коректно оформляти своє висловлювання німецькою мовою; розрізняти нормативні і варіативні форми граматики; розуміти і вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.

1.2. Завдання:

Наприкінці IV курсу студенти

повинні:

1. відтворювати прослуханий текст у формі тез, конспекту, реферату, анотації, дотримуючись послідовності викладу, користуючись адекватними засобами і правилами структурного графічного, орфографічного і пунктуаційного оформлення;
2. скласти план прослуханого тексту, написати твір, лист, телеграму, факс, тощо, відбираючи відповідні мовні засоби і дотримуючись необхідних правил оформлення письмового висловлювання;
3. читати і адекватно розуміти оригінальну суспільно-політичну літературу (газети, журнали, брошури, монографії і т.п.), сучасну художню літературу, лінгвістичну і літературознавчу літературу за спеціальністю, а при необхідності також і вузькоспеціальну літературу;
4. реферувати й анотувати матеріали із оригінальних текстових, звукових й аудіовізуальних джерел;
5. перекладати усно: живе мовлення на побутові, культурні, суспільно-політичні та інші теми як з німецької мови на рідну, так і навпаки; перекладати письмово зі словником з німецької мови на рідну і навпаки тексти суспільно-політичного, наукового, ділового, епістолярного та іншого стилів, у тому числі робити переклади на рідну мову і навпаки текстів вузькоспеціального характеру;
6. самостійно працювати над удосконаленням набутих умінь і навичок володіння німецької мови з урахуванням специфіки майбутньої роботи (уміти користуватися різноманітними словниками, довідковою літературою, працювати з книгою, підручником, газетою, журналом, аудіовізуальними матеріалами і т.д.);
7. правильно оформляти письмові висловлювання різного типу (лист, повідомлення, опис, твір, реферат, доповідь, пояснення, доручення і т.д.), дотримуючись правил орфографії й пунктуації; інтерпретувати усно й письмово тексти різноманітного характеру з точки зору їх лінгвостилістичної і літературознавчої значеннєвості;
8. розуміти нормативне монологічне і діалогічне мовлення, беручи при цьому безпосередню участь у бесіді, чи не будучи учасником бесіди (при перегляді кінофільмів, телепередач, прослуховуванні радіопередач, повідомлень, доповідей, промов і т.п.);
9. вміти користуватися тлумачними, фразеологічними, фонетичними, синонімічними та антонімічними словниками;
10. вести цілеспрямовану бесіду і бесіду-дискусію в межах тематики програми, передавати зміст і давати розгорнутий коментар прочитаного чи прослуханого матеріалу, а також робити підготовлені та непідготовлені повідомлення.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні **знати** та **вміти**:

Комунікативна (мовна) компетентність

Граматична компетентність. Метою для IV курсу визначається розвиток граматичної компетенції на основі граматичних знань з морфології та синтаксису німецької мови: Просте та складне речення у німецькій мові; члени речення: головні та другорядні; складносурядне речення; складнопідрядне речення; типи підрядних речень.

Необхідний для автоматизації навичок формально-структурний тренінг належить до сфери самостійної роботи студентів. Під час аудиторних занять пріоритет належить комунікативним завданням з граматичною домінантою.

Лексична компетентність. Протягом IV курсу студент повинен оволодіти лексичними (окремими словами та лексемами, стійкими лексичними сполуками) одиницями німецької мови у межах виучуваних тем («Батьківщина це...», «Поговори зі мною!», «Робота це пів життя?», «Живемо разом» вміти цілеспрямовано та коректно користуватись ними.

Лексична компетенція студентів IV курсу повинна охоплювати 1200 лексичних одиниць (продуктивно та пасивно), плюс 2200, засвоєних на I та III курсі, наприкінці IV курсу лексичний мінімум повинен становити 3400 лексичних одиниць, які належать до стилістично-нейтральної літературної і літературно-розмовної сфер спілкування, словника сучасної німецької преси, країнознавчої і соціально-політичної термінології.

Характеристика словника: слова і словосполучення із літературної мови, які володіють широкою сполучуваністю, важливі за своєю семантикою, які вирізняються значним словотворчим потенціалом; експресивно-стилістично забарвлена лексика; діалектизми; загальномовна і діалектна синонімія, терміни і термінологічна синонімія, термінологічні дублети; професійні і соціальні жаргонізми; синоніми, антоніми, омоніми.

Комунікативна (мовленнєва) компетентність

Говоріння. Активно приймати участь у діалозі, бесіді про теми та проблеми, визначені для IV курсу, при цьому також самому бути ініціатором розмови та зміни теми розмови. Приймати участь у дискусіях на задані теми та вміти зрозуміло, із поясненнями та обґрунтуванням захищати своє ставлення. Темп і спонтанність мовлення повинні бути достатніми для ведення звичайної бесіди із носіями мови. Вміти під час бесіди самостійно виправляти помилки, що вони можуть призвести до незрозумілостей. Вміти починати розмови із достатньо широким спектром мовно-мовленнєвих засобів, вміти підтримувати та закінчити розмову.

Продукувати коротке, відносно спонтанне та вільне монологічне висловлювання до більшості знайомих ситуацій. Описувати та висловлювати свої думки й почуття, розповідати власні історії; добре зрозуміло робити підготовану презентацію, вільно та зрозуміло (логічно) висловлюватись, використовуючи кілька складних за структурою речень (припустимі окремі помітні паузи для пошуку необхідних слів та/ або структур.

Писемне мовлення. Вміти висловити почуття, враження, власний досвід, коментувати певні повідомлення.

При відносно доброму володінні граматиною використовувати деякі засоби текстових зв'язків для поєднання своїх висловлювань у зрозумілий текст. Вміти продукувати тексти для писемної комунікації різних видів (особисті листи та листівки, читацькі листи, ділові папери), писати твори як творчі тексти на задану тематику/ проблематику.

Вміти користуватися тлумачними, фразеологічними, фонетичними, синонімічними та антонімічними словниками.

Аудіювання. Розуміти прослуханий текст середньої трудності, який містить до 80 % знайомої лексики (10 хвилин звучання), у виконанні незнайомих осіб (магнітофонний запис, кіно, радіо, відео) та передавати його зміст (вимова - чітка, темп мовлення – середній). Студенти повинні знати мовою реалій, пов'язаних з найважливішими історичними подіями, культурно-історичними асоціаціями з особливостями суспільно-політичного життя, державним устроєм, економікою, традиціями і звичаями німецькомовних країн.

Читання. Розуміти нові обставини та інформацію у текстах різних типів (звичайні, ділові, літературні, нескладні газетні) та видів на повсякденні цікаві для студентів теми. Вміти вилучати основний зміст та необхідну для себе інформацію. Розуміти вказівки до вправ та вправи. Вміти користуватись певною кількістю технік читання для читання із повним, вибіркоким розумінням та для оглядового читання.

Лінгвосоціокультурна компетентність реалізується у наступних знаннях та уміннях:

- розуміти, як ключові цінності, переконання та поведінка в академічному і професійному середовищі України відрізняються при порівнянні однієї культури з іншими (міжнародні, національні, інституційні особливості);

- належним чином поводити себе й реагувати у типових академічних і професійних ситуаціях повсякденного життя, а також знати правила взаємозв'язків між людьми у таких ситуаціях (розпізнавання відповідних жестів, спілкування очима, усвідомлення значення фізичної дистанції та розуміння жестикуляції у кожній з таких ситуацій).

Професійно орієнтована компетенція включає формування у студентів наступних навичок та умінь:

- уміння виразного читання вголос;
- уміння складати та поповнювати власний словник лексики класного вжитку;
- уміння слухати та сприймати та виправляти чужі помилки на слух;
- аналітичні уміння щодо власного досвіду навчання іноземної мови;
- навички та уміння саморефлексії щодо змісту, процесу та результатів власного навчання;
- навички та уміння методичної рефлексії щодо навчальних прийомів та стратегій, що використовуються в процесі засвоєння іноземної мови;
- уміння складати за аналогією, варіювати, складати без зразка власні вправи на формування мовних компетентностей;
- уміння комплексного аналізу засобів та методів навчання, що використовуються в процесі викладання та навчання з використанням професійних знань, отриманих впродовж вивчення курсів педагогіки, методики викладання іноземної мови, психології;
- уміння відбивати набуті комунікативні та професійні уміння у рольових іграх «дій як вчитель».

Формування професійних умінь реалізується через оволодіння студентами стратегіями навчання та самоконтролю, ознайомлення студентів із сучасними форматами тестових завдань, навчання студентів прийомам роботи із тестовими завданнями, самостійне укладання студентами типових тестових завдань (множинний

вибір, множинне зіставлення, заповнення пропусків, лексико-граматична трансформація), оволодіння студентами прийомами самостійної роботи із готовими навчаючими програмами, оволодіння студентами способами використання відео матеріалів з метою вивчення іноземної мови, урахуваючи такий компонент, як засоби невербальної комунікації, навчання студентів правилам використання мультимедійної презентації, навчання студентів аналітично підходити до вибору додаткового лексичного матеріалу, критично ставитись до продукту свого мовлення та мовлення однокласників, оцінюючи його лексико-граматичну наповненість та відповідність заданому формату.

Навчально-стратегічна компетентність реалізується у наступних уміннях:

Інтелектуальні уміння:

- спостерігати за мовними явищами у мові що вивчається, зіставляти їх з явищами у рідній мові;
- класифікувати, систематизувати отриману інформацію у відповідності до поставленої задачі;
- передбачати, оцінювати інформацію;
- складати план, формулювати ідею тексту, оцінювати вчинки персонажів.

Організаційні включають такі уміння:

- працювати з довідковою літературою;
- використовувати технічні засоби і сучасні технології;
- укладати таблиці, схеми, фіксувати інформацію у вигляді плану, конспекту.

Володіння **компенсаційними** уміннями надає учням можливість:

- використовувати лінгвістичну і контекстуальну здогадку;
- звертатися до співрозмовника з проханням повторити, уточнити свою думку;
- використовувати міміку, жести для вираження комунікативного наміру;
- переключати розмову на іншу тему.

На вивчення навчальної дисципліни на IV курсі відводиться 150 годин/ 5 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мистецтво та живопис.

Змістовий модуль 3. Мистецтво та живопис.

Тема 1. Визначні музеї Німеччини та України.

Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву.

Тема 2. Творчість німецьких та українських художників.

Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву. Пасив з модальними дієсловами.

Тема 3. Інтерпретація картин.

Грам. тема: Безособовий пасив. Конструкція sein + дієприкметник II.

Змістовий модуль 2. Робота це пів життя?

Тема 1. Робота..

Грам. тема: Дієприкметник. Дієслівні та іменні особливості дієприкметника.

Тема 2. Мій шлях до професії.

Грам. тема: Синтаксичні функції дієприкметника. Конструкція sein + дієприкметник перехідних дієслів.

Тема 3. Мотивація – демотивація.

Грам. тема: *Кон'юнктив*. Утворення форм кон'юнктиву.

Тема 4. Дух колективу.

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Основні питання про кон'юнктив.

Тема 5. Рекламуйте себе!

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Використання дієслівних форм кон'юнктиву II.

Змістовий модуль 3. Батьківщина це...

Тема 1. Батьківщина.

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Окремі випадки вживання Кон'юнктиву II

Тема 2 . Нова батьківщина.

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Сполучникове та безсполучникове вживання речень нереального бажання.

Тема 3. Запозичені слова.

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Основні правила використання речень нереальної умови.

Тема 4. Непорозуміння.

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Речення нереального порівняння.

Тема 5. Інтеграція.

Грам. тема: *Кон'юнктив II*. Нереальні речення наслідку.

Змістовий модуль 4. Живемо разом.

Тема 1. Живемо разом.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Утворення форм кон'юнктиву I.

Тема 2. Спорт проти насильства.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Вживання кон'юнктива I у самостійному реченні.

Тема 3. Бідність це не сором.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Вживання кон'юнктива I у складному реченні.

Тема 4. Я роблю світ таким, яким він мені подобається.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Кон'юнктив у непрямій мові.

Тема 5. Маленька різниця (жінки та чоловіки).

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Окремі випадки вживання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Семестр 1												
Змістовий модуль 1. Мистецтво та живопис.												
Тема 1. Визначні музеї Німеччини та	26	-	8	-	-	18	-	-	-	-	-	-

України. Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву.												
Тема 2. Творчість німецьких та українських художників. Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву. Пасив з модальними дієсловами.	22	-	6	-	-	16	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Інтерпретація картин. Грам. тема: Безособовий пасив. Конструкція sein + дієприкметник II.	25	-	10	-	-	15	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	73	-	24	-	-	49	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 2. Робота це пів життя?												
Тема 1. Робота.. Грам. тема: Дієприкметник. Дієслівні та іменні особливості дієприкметника.	16	-	6	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Мій шлях до професії. Грам. тема: Синтаксичні функції дієприкметника. Конструкція sein + дієприкметник перехідних дієслів.	16	-	6	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Мотивація – демотивація. Грам. тема: <i>Кон'юнктив.</i> Утворення форм кон'юнктиву.	12	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Дух колективу. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Основні питання про кон'юнктив.	12	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Рекламуйте себе!	20	-	6	-	-	14	-	-	-	-	-	-

Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Використання дієслівних форм кон'юнктиву II.													
Разом за змістовим модулем 2	76	-	26	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин за 1 семестр	150	-	50	-	1	99							
Семестр 2													
Змістовий модуль 3. Батьківщина це...													
Тема 1. Батьківщина. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Окремі випадки вживання кон'юнктиву II	14	-	6	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2 . Нова батьківщина. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Сполучникове та безсполучникове вживання речень нереального бажання.	16	-	6	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Запозичені слова. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Основні правила використання речень нереальної умови.	14	-	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Непорозуміння. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Речення нереального порівняння.	14	-	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Інтеграція. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II.</i> Нереальні речення наслідку.	18	-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3	76	-	26	-	-	50	-	-	-	-	-	-	-
Змістовий модуль 4. Живемо разом.													
Тема 1. Живемо разом. Грам. тема: <i>Кон'юнктив I.</i> Утворення форм кон'юнктиву I.	12	-	4	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-

Тема 2. Спорт проти насильства. Грам. тема: <i>Кон'юнктив І.</i> Вживання кон'юнктива І у самостійному реченні.	16	-	6	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Бідність це не сором. Грам. тема: <i>Кон'юнктив І.</i> Вживання кон'юнктива І у складному реченні.	13	-	4	-	-	9	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Я роблю світ таким, яким він мені подобається. Грам. тема: <i>Кон'юнктив І.</i> Кон'юнктив у непрякій мові.	18	-	6	-	-	12	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Маленька різниця (жінки та чоловіки). Грам. тема: <i>Кон'юнктив І.</i> Окремі випадки вживання.	14	-	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 4	73	-	24	-	-	49	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин за 2 семестр	150	-	50	-	1	99	-	-	-	-	-	-
ІНДЗ	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин за рік	300	-	100	-	2	198	-	-	-	-	-	-

5. Теми семінарських занять -

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначні музеї Німеччини та України. Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву.	8
2	Творчість німецьких та українських художників. Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву. Пасив з модальними дієсловами.	6
3	Інтерпретація картин. Грам. тема: Безособовий пасив. Конструкція sein + дієприкметник II.	10
4	Робота.. Грам. тема: Дієприкметник. Дієслівні та іменні особливості дієприкметника.	6
5	Мій шлях до професії.	6

	Грам. тема: Синтаксичні функції дієприкметника. Конструкція sein + дієприкметник перехідних дієслів.	
6	Мотивація – демотивація. Грам. тема: <i>Кон'юнктив</i> . Утворення форм кон'юнктиву.	4
7	Дух колективу. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Основні питання про кон'юнктив.	4
8	Рекламуйте себе! Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Використання дієслівних форм кон'юнктиву II.	6
9	Батьківщина. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Окремі випадки вживання Кон'юнктиву II	6
10	Нова батьківщина. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Сполучникове та безсполучникове вживання речень нереального бажання.	6
11	Запозичені слова. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Основні правила використання речень нереальної умови.	4
12	Непорозуміння. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Речення нереального порівняння.	4
13	Інтеграція. Грам. тема: <i>Кон'юнктив II</i> . Нереальні речення наслідку.	6
14	Живемо разом. Грам. тема: <i>Кон'юнктив I</i> . Утворення форм кон'юнктиву I.	4
15	Спорт проти насильства. Грам. тема: <i>Кон'юнктив I</i> . Вживання кон'юнктива I у самостійному реченні.	6
16	Бідність це не сором. Грам. тема: <i>Кон'юнктив I</i> . Вживання кон'юнктива I у складному реченні.	4
17	Я роблю світ таким, яким він мені подобається. Грам. тема: <i>Кон'юнктив I</i> . Кон'юнктив у непрямій мові.	6
18	Маленька різниця (жінки та чоловіки). Грам. тема: <i>Кон'юнктив I</i> . Окремі випадки вживання.	4
	Разом	100

7. Теми лабораторних занять -

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Визначні музеї Німеччини та України. Грам. тема: <i>Пасивний стан</i> . Утворення та вживання пасиву.	18
2	Творчість німецьких та українських художників. Грам. тема: <i>Пасивний стан</i> . Утворення та вживання пасиву. Пасив з модальними дієсловами.	16
3	Інтерпретація картин. Грам. тема: <i>Безособовий пасив</i> . Конструкція sein + дієприкметник II.	15
4	Робота.. Грам. тема: <i>Дієприкметник</i> . Дієслівні та іменні особливості дієприкметника.	10
5	Мій шлях до професії.	10

	Грам. тема: Синтаксичні функції дієприкметника. Конструкція sein + дієприкметник перехідних дієслів.	
6	Мотивація – демотивація. Грам. тема: Кон'юнктив. Утворення форм кон'юнктиву.	8
7	Дух колективу. Грам. тема: Кон'юнктив II. Основні питання про кон'юнктив.	8
8	Рекламуйте себе! Грам. тема: Кон'юнктив II. Використання дієслівних форм кон'юнктиву II.	14
9	Батьківщина. Грам. тема: Кон'юнктив II. Окремі випадки вживання Кон'юнктиву II	8
10	Нова батьківщина. Грам. тема: Кон'юнктив II. Сполучникове та безсполучникове вживання речень нереального бажання.	10
11	Запозичені слова. Грам. тема: Кон'юнктив II. Основні правила використання речень нереальної умови.	10
12	Непорозуміння. Грам. тема: Кон'юнктив II. Речення нереального порівняння.	10
13	Інтеграція. Грам. тема: Кон'юнктив II. Нереальні речення наслідку.	12
14	Живемо разом. Грам. тема: Кон'юнктив I. Утворення форм кон'юнктиву I.	8
15	Спорт проти насильства. Грам. тема: Кон'юнктив I. Вживання кон'юнктива I у самостійному реченні.	10
16	Бідність це не сором. Грам. тема: Кон'юнктив I. Вживання кон'юнктива I у складному реченні.	9
17	Я роблю світ таким, яким він мені подобається. Грам. тема: Кон'юнктив I. Кон'юнктив у непрямій мові.	12
18	Маленька різниця (жінки та чоловіки). Грам. тема: Кон'юнктив I. Окремі випадки вживання.	10
	Разом	198

Завдання для самостійної роботи

- ✓ Розробка портфоліо курсу.
- ✓ Колаж за темою «Мої асоціації з Батьківщиною» (творче завдання)
- ✓ Читання та письмовий переказ тексту «Mein glück in der neuen Heimat » с. 10 (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2)
- ✓ Виконання вправ до тексту (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2) с.10-11
- ✓ Виконання вправ (Ute Koithan, Helen Schmitz Arbeitsbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2) с.6-17
- ✓ Підготовка презентації за темою «Das Land, das meine neue Heimat werden könnte»

- ✓ Читання та письмовий переказ тексту «Zu Hause in Deutschland» (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2)с.18
- ✓ Перегляд відеоролику «Ganz von vorne beginnen» та письмове виконання завдань до нього (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte) с. 22-23
- ✓ Відберіть тексти за темою «Раннє вивчення іноземних мов.» і розробіть тестові завдання до них.
- ✓ Скласти перелік запозичених слів з німецької мови в українській.
- ✓ Виконання вправ (Ute Koithan, Helen Schmitz Arbeitsbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2) с.18-29
- ✓ Підготовка до дискусії за темою«Frühes Fremdsprachenlernen» (письмове повідомлення)
- ✓ Читання та письмовий переказ тексту «Smalltalk- die Kunst der kleinen Worte» (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte 2)с.30
- ✓ Перегляд відеоролику «Was man mit dem Körper sagen kann» та письмове виконання завдань до нього (Ute Koithan, Helen Schmitz Lehrbuch 2 Mittelstufe Aspekte) с. 37-38
- ✓ Складання конспекту за темою «*Кон'юнктивII*» (Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik) с. 258-261
- ✓ Виконання граматичних вправ за темою «*Кон'юнктивII*» (Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik) с. 261-266

9. Індивідуальні завдання

Читання художніх творів німецькою мовою, що сприяє розвитку у майбутнього вчителя іноземної мови високої культури читання, покращення навичок читання, розуміння та інтерпретації оригінального тексту.

Студент повинен вміти висвітлювати теми, що відображають зміст прочитаного; скласти словник та оволодіти активним словником (400 слів та 150 виразів по книзі), підготувати переказ прочитаного.

Die Blaumacherin. Leonhard Thoma. Die Geschichten sind für die Stufe B1- B2 geeignet.

10. Методи навчання

Граматики-перекладний метод , аудіолінгвальний і аудіовізуальний та комунікативно-орієнтований підходи у навчанні німецької мови.

11. Методи контролю

Поточне тестування; оцінка за ІНДЗ; модульні контрольні роботи, підсумкове тестування.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

для екзамену (1 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота										залик	сума	
Змістовий модуль №3					Змістовий модуль №4							мкр
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5			
											25	100

6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	10		
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	--	--

для заліку (2 семестр)

Поточне тестування та самостійна робота											залк	сума	
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					мкр			індз
T1	T2	T3	T4	T5	T1	T2	T3	T4	T5				
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	5	10	25	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Навчальний план, робоча програма навчальної дисципліни, підручники і навчальні посібники, словники, методичні вказівки, схеми, таблиці, електронні носії інформації, персональні комп'ютери, Інтернет, контрольні та тестові завдання.

14. Рекомендована література

Базова

1. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte Mittelstufe Deutsch B2/** Koithan Ute, Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.

2. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik./ H. Dreyer, R. Schmitt. – München : Verlag für Deutsch, 1996. – 370 S.

Допоміжна

1. Бориско Н.Ф. Бизнес-курс немецкого языка./ Н.Ф. Бориско. – К.: Заповіт, 1996. – 320 с.
2. Гутникова А.В. Методические указания к развитию навыков устной речи на немецком языке./ А.В. Гутникова – Мариуполь : МГИ, 2002. – 87 с.
3. Євгененко Д. А., Білоус О. М. Практична грамати́ка німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. / Д.А. Євгененко, О. М. Білоус. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 334 с.
4. Супрун Н.И., Кулигина Т.И. Практический курс немецкого языка / Н.И.Супрун, Т.И. Кулигина. – М.: Ин. язык, 2004. – 416 с.
5. Чичера Л.В. Методичні вказівки з розвитку навичок з розвитку навичок усного та писемного мовлення за темою "Мистецтво" для студентів ОС «Магістр» спеціальності "Мова та література (англійська) / Л.В. Чичера, М.С. Симонова – Мариуполь: МДУ, 2011. – 56 с.
6. Aufderstraße H., Bock H. Themen neu. Kursbuch 1 (Arbeitsbuch1) / H. Aufderstraße, H. Bock – Berlin: MaxHueber Verlag, 1998. – 160 с.
7. Gerbes Johannes. Umweltschutz in Deutschland./ Johannes Gerbes. – Leipzig: Schubert-Verlag, 2008. – 134 S.
8. Häublein W. Memo/ W. Häublein. – Berlin : Langenscheidt, 1997. – 365 S.

9. Istschenko N., Karpus A., Perkowska I. Deutsch. / N.Istschenko, A.Karpus, I.Perkowska. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 243 с.
10. Meyer S. Jugendlexikon. / S. Meyer. – Wien : Meyers Lexikonverlag, 1989. – 325 S.
11. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt am Main: Max Hueber Verlag, 2000. – 426 S.

15. Інформаційні ресурси

1. Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
2. Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
3. Вправи для самостійної роботи.–Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
4. Вправи для самостійної роботи.–Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
5. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
6. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
7. Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
8. Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. –Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
9. Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
10. Словники. / Pons. –Режим доступу: <http://www.pons.de>
11. Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.orghttp://2cu.at/liebesbrief/>
12. Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>

Мультимедійні та аудіовізуальні засоби

1. CD-ROM „Einblicke 1-10“.
2. CD-ROM „Talk to me - Deutsch 1“.
3. CD-ROM „Echtes Deutsch 1“.

Навчальний контент

Змістовий модуль 1. Мистецтво та живопис.

Змістовий модуль 3. Мистецтво та живопис.

Тема 1. Визначні музеї Німеччини та України.

Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву.

Тема 2. Творчість німецьких та українських художників.

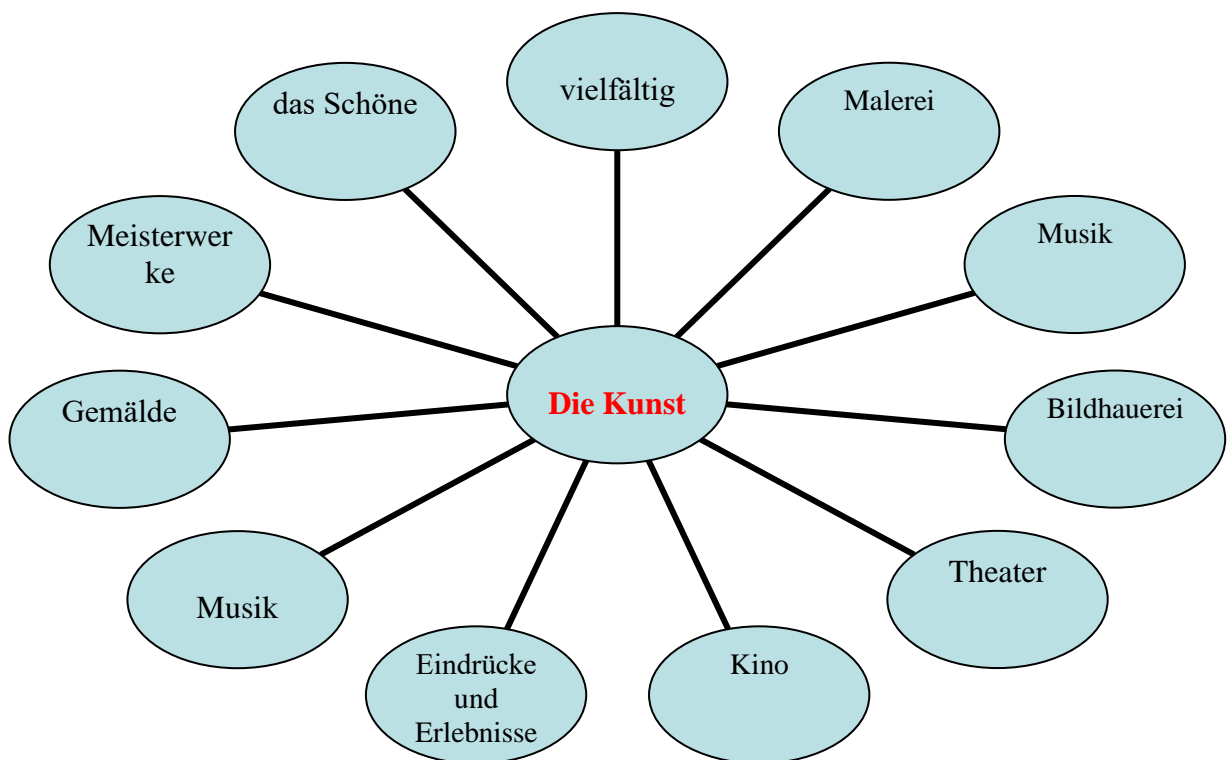
Грам. тема: Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву. Пасив з модальними дієсловами.

Тема 3. Інтерпретація картин.

Грам. тема: Безособовий пасив. Конструкція sein + дієприкметник II.

Die Kunst

Vokabeln zum Thema

- ein Vertreter (Repräsentant) der Epoche sein
- die Epoche bringt hervor
- sich in der Kunst mit etw. auseinandersetzen
- um etw. ringen
- in seiner Kunst von etw. ausgehen
- in der Kunst etw. zu erkennen versuchen
- nach der Erkenntnis (der Natur, des Menschen) streben
- Impulse für etw. geben, vermitteln
- die künstlerische Position des Malers bestimmen

- die Gestalten (Figuren) verteilen
- den Raum, die Bildfläche gliedern
- in der Bildmitte
- im Zentrum des Bildes
- die Komposition des Bildes
- im Vordergrund
- im Hintergrund
- als Vordergrund wählen
- ins Licht, in den Schatten stellen, rücken
- sich dem dunklen (hellen) Hintergrund hervortreten

<ul style="list-style-type: none"> • für das Schaffen kennzeichnend sein • das Schaffen des Künstlers gipfelt in etw. • der Markstein im Schaffen des Malers • Hervorragendes vollbringen • individuelle, typische Züge verleihen • aus der ersten (letzten) Schaffensperiode stammen • der künstlerische Nachlass umfasst ..., besteht aus ... • aus dem Besitz des Museums stammen • darstellen, malen, zeichnen • den Menschen porträtieren • die Natur, das Leben, die Konflikte, die Widersprüche widerspiegeln, wiedergeben 	<ul style="list-style-type: none"> • sich vom dunklen (hellen) Hintergrund abheben • die Aufmerksamkeit des Beschauers (des Betrachters) auf etw. lenken • ein großformatiges Bild, ein Bild grossen Formats • frische, reine, lichte, kräftige Farben • düstere, matte, blasse, gedämpfte Farben • sich durch die Farbengebung, das Farbenspiel auszeichnen • der Pinsel • der Malkasten, der Malblock, der Zeichenblock • Beziehungen zum Bild bekommen
<ul style="list-style-type: none"> • wahrheitsgetreu, lebensnah, real, meisterhaft, mannigfaltig, mit großer Meisterschaft, in großer Mannigfaltigkeit darstellen • von etw. (j-m) angeregt werden • Anregung, Anstoß bekommen • das Thema wählen • das Thema erfassen, erkennen • Studien, Skizzen, Entwürfe, Zeichnungen machen, anfertigen 	<ul style="list-style-type: none"> • das Bild ablehnen, kritisieren • über das Bild lobend, negierend sprechen, urteilen • zur Geltung kommen • die Abstufung • das Kolorit • der Kontrast • die Bildgattung
<ul style="list-style-type: none"> • aus dem Gedächtnis, unter dem frischen Eindruck malen, zeichnen • die Eindrücke, die Erlebnisse festhaltend • das Bild malen, vollenden, ausstellen • das Bild deuten, interpretieren • auf dem Bild dominieren • die große Fläche einnehmen 	<p><u>Wie ist das Bild aufgebaut?</u> Im Vordergrund ... Im Hintergrund ... In der Bildmitte ... Auf der rechten / linken Seite ... Am rechten / linken / oberen / unteren Bildrand ...</p>
<p><u>Was sieht man?</u> ... ist zu erkennen ... ist dargestellt ... ist zu sehen ... wird gezeigt ... sieht man das Motiv / die Szene der Bildausschnitt zeigt... der / die Dargestellte die Figur (männlich oder weiblich)</p>	<p><u>Wie ist es gemalt?</u> ... ist skizzenhaft dargestellt ... detailliert wiedergegeben ... realistisch gemalt ... ist angedeutet harmonisch unruhig / bewegt expressiv gegenständlich / nicht-gegenständlich figurativ / abstrakt</p>
<p><u>Wie sind die Farben zu beschreiben?</u> ... kühle / warme / helle / dunkle Farbtöne ... große / kleine Farbkontraste ... in Pastelltönen gehalten ... mit starken Hell-Dunkel-Kontrasten</p>	<p><u>Wie ist die Darstellung zu interpretieren?</u> Das Bild wirkt... auf mich Auf den ersten Blick, ... Es erinnert mich an ... Ich persönlich denke, ...</p>
<p>... sieht aus wie ... ... ist vergleichbar mit...</p>	<p>Ich habe den Eindruck, dass ... Mir fällt besonders auf, dass ...</p>

Redemittel fürs Sprechen und Schreiben

einer Meinung zustimmen

- Ich bin da völlig / ganz Ihrer Meinung.
- Dem kann ich nur voll zustimmen.
- Ich teile (in diesem Punkt) voll und ganz Ihre Meinung.
- Das sehe ich ganz genauso.

widersprechen *sehr höflich*

- Erlauben Sie mir, dass ich Ihnen widerspreche.
- Könnte es nicht vielleicht eher so sein, dass ...
- Tut mir Leid, aber da bin ich etwas anderer Meinung.

freundlich/ normal

- Ich sehe das (etwas) anders, denn ...
- Für mich stellt sich das etwas anders dar.
- Dem kann ich nicht zustimmen.
- Da bin ich etwas skeptisch.

massiv

- Da bin ich aber ziemlich / ganz anderer Meinung.
- Entschuldigung, aber das sehe ich ganz anders.
- Da muss ich Ihnen wirklich / deutlich widersprechen.
- Ich kann mir nicht vorstellen, dass ...

Texte

Romanik

Die Romanik war im gesamten christlichen Abendland, vor allem in Deutschland, Italien, Spanien, Frankreich, den Niederlanden, England und Österreich verbreitet. Die romanische Kunst entfaltete sich zu einer Zeit wirtschaftlicher und gesellschaftlicher Macht und kultureller Bedeutung der Kirche. Die Zeit war tief religiös, Gott Maß und Mittelpunkt aller Dinge. Die Kirche förderte die Künstler, die sich in den Dienst Gottes stellten. Die romanische Kunst erlebte ihre Blüte in der Zeit von 1000 bis 1250. Die Bezeichnung „romanisch“ geht auf bestimmte Formen der römischen Baukunst wie Rundbogen und Säule zurück.

Malerei

Von der romanischen Malerei sind uns vor allem Zeugnisse der Buchmalerei oder Miniaturmalerei erhalten geblieben. Man versteht darunter die Verzierung einer Handschrift durch Bilder oder Zeichnungen. In der Zeit der Romanik entstanden Beispiele deutscher Buchmalerei wie das Bamberger Evangeliar und das Perikopenbuch, beide in der Münchner Staatsbibliothek.

Von der romanischen Wandmalerei sind nur mehr sehr wenige Reste erhalten. Große Innenräume mit vollständig erhaltenem Freskenschmuck bestehen nicht mehr. Erhalten sind noch die Fresken in der St.-Georgs-Kirche auf der Insel Reichenau am Bodensee, im Gurker Dom (Kärnten) sowie im Karner von Hartberg (Steiermark). Diese Malerei sollte dem Volk, das noch nicht lesen und schreiben konnte, die wichtigsten Begriffe der Glaubenslehre veranschaulichen.

Gotik

Die Kunst der Gotik nahm ihren Ausgang von Frankreich. Vom Kloster Cluny ging im 11. Jahrhundert eine religiöse Bewegung aus, die eine tiefe Frömmigkeit bewirkte.

In Deutschland und Österreich umfasst die Gotik den Zeitraum von 1240 bis zum Anfang des 16. Jahrhunderts. Italiens Kunstwelt des 16. Jahrhunderts bezeichnete die Kunst als gotisch, weil sie den ostgermanischen Stamm der Goten als Zerstörer der antiken Kunst ansah. Nach 1800 verlor die Bezeichnung „gotisch“ ihre negative Nebenbedeutung.

Buchmalerei

Die Buchmalerei erlebt bis zur Erfindung der Buchdruckerkunst durch Johannes Gutenberg 1453 ihre letzte große Zeit. Neben Mönchen befassten sich auch weltliche Meister mit dieser Malkunst, weltliche Handschriften wurden künstlerisch ausgeschmückt.

Mit dem Aufkommen der Buchdruckerkunst zur Zeit der Renaissance verschwand die Kunst der Buchmalerei; die Bücher wurden fortan durch Holzschnitte und Kupferstiche illustriert.

Glasmalerei

Die gotische Glasmalerei ist eng mit der Baukunst verbunden. Glas wurde zum neuen Baumaterial, um die großen Flächen der gotischen Maßwerkfenster zu schließen. Die Fenster boten Raum für ganze Szenen aus der Bibel oder dem Leben der Heiligen und beeindruckten auch heute noch durch ihre leuchtenden Farben und interessanten Lichteffekte. Von den aus der Zeit der Gotik erhaltenen Glasfenstern befinden sich die schönsten deutschen in Köln und Straßburg.

Renaissance

Der Name „Renaissance“ bedeutet Wiedergeburt, die Erneuerung der antiken (griechisch-römischen) Kunst. Die Renaissance nahm ihren Ausgang von Italien, setzte sich aber im Norden Europas erst später durch. Mit ihr beginnt auch der erste Abschnitt der europäischen Kunst der Neuzeit, der etwa von 1500 bis 1620 dauert.

Malerei

Um 1420 wurde wahrscheinlich von Brunelleschi in Florenz die mathematische Konstruktion der Perspektive entdeckt, die sich in der deutschen Malerei erst mit Dürer durchsetzte. Mit dem wachsenden Selbstgefühl wendet man sich auch in der Malerei von rein religiösen Themen ab; Porträts spielen nun eine große Rolle. Die Darstellung von Architektur und Landschaft nimmt zu. Die Maler wollen jetzt zeigen, wie gut sie die neue Kunst der Perspektive beherrschen. Neben der Tafelmalerei, wie sie in der Gotik geübt wurde, kommt die Malerei auf Leinwand und die Verwendung von Rahmen auf.

Die österreichische Renaissancemalerei ist ziemlich bedeutungslos. In Deutschland hingegen gab es eine große Zahl hervorragender Maler wie Hans Baldung, genannt Grien (religiöse und mythologische Bilder), Mathis Gothart (Matthias Grünewald), den Meister des Isenheimer Altars; Hans Holbein (Porträts, Holzschnitte); Lucas Cranach (religiöse Bilder), Albrecht Dürer (Zeichnungen, Aquarelle, Holzschnitte und Kupferstiche, Gemälde; Bücher über Perspektive und Proportionslehre).

Im 16. Jahrhundert entstand in Süddeutschland die Donauschule, deren Meister vor allem wundervolle Landschaftsbilder malten. Erwachende Naturliebe, eine gewisse Todessehnsucht kennzeichnen diese Bilder. Der bedeutendste Maler dieser Schule ist Albrecht Altdorfer (Altar in St. Florian, Oberösterreich). Die Kunst der Graphik (Holzschnitt, Kupferstich, Handzeichnung, Radierung) erlebte zur Zeit der Renaissance eine Hochblüte.

Barock

Das Barock setzte um die Wende des 16. zum 17. Jahrhundert ein und fand in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts im spielerischen Rokoko seinen Ausklang. Wie in der Renaissance war auch diesmal Italien Geburtsland des neuen Stils. Die Herkunft des Wortes „barock“ ist umstritten. Die spanischen und portugiesischen Juweliere verwendeten den Ausdruck „barocco“, wenn sie damit eine schiefrunde, krumm gewachsene Perle bezeichnen wollten.

Um die Mitte des 18. Jahrhunderts verstand vor allem die Kunstwelt Frankreichs unter „barock“ etwas Wirres, Schwülstiges, Überladenes; eine Kunstform jedenfalls, die nicht dem klassizistischen Geschmack der Franzosen entsprach. Erst zu Beginn des 20. Jahrhunderts verlor das Barock seine herabsetzende Bedeutung und wurde zum Stilbegriff für die Kunst der Gegenreformation und des Absolutismus.

Malerei

Die Barockmaler malten ihre Bilder mit viel Gefühl und Phantasie, liebten Schwung und Bewegung, Prunk und Farben. Obwohl das Barock, das zeitlich mit der Gegenreformation zusammenfiel, eine durchaus religiöse Zeit war, wirken selbst religiöse Bilder oft sehr weltlich. Die Freskenmalerei nahm eine bevorzugte Stellung ein und brachte besonders im österreichischen Raum einmalige Leistungen hervor. Denn gerade das monumentale Fresko konnte Macht, Größe und Reichtum der Auftraggeber bezeugen. Das

Barockzeitalter schuf vor allem große allegorische Wand- und Deckengemälde, oft mit gemalten Architekturteilen als Begrenzung. Daneben erlebte die Tafelmalerei eine große Blüte. Das große Altarbild, der Gotik noch fremd, steht dem Wandbild nicht nach. Beliebte Themen der religiösen Tafelmalerei waren Szenen aus dem Alten und Neuen Testament und aus dem Leben der Heiligen. In der Profanmalerei nahmen Porträts, Landschaftsbilder und Stilleben einen besonderen Rang ein.

Die meisten wirklich bedeutenden Maler finden sich im Ausland. Deutschland hat keine bedeutenden Maler in dieser Zeit hervorgebracht; der einzige, der internationale Bedeutung erlangte, aber viel zu wenig bekannt ist, ist Johann Liss aus Holstein. Österreichs bekannteste Barockmaler sind Johann Michael Rottmayr, Daniel Gran, Paul Troger, Martin Johann Schmidt (der „Kremsei Schmidt“), Franz Anton Maulpertsch und die Porträtmalerin Angelika Kauffmann.

Klassizismus

Malerei

Die Rückkehr zu den Idealen der antiken Kunst förderte besonders die Malerei historischer Themen. Götter und Helden aus der antiken Sagenwelt werden im Historienbild wie im Porträt verherrlicht, kräftige Farben sind beliebt. Das oberste Gesetz der Malerei war das Vermeiden der „hässlichen Realität“. Die bedeutendsten Vertreter der klassizistischen Malerei finden sich in Frankreich; Deutschland brachte nur den Maler Johann Heinrich Tischbein mit seinem berühmten Bild „Goethe in der Campagna“ hervor. Österreich kennt keinen bedeutenden klassizistischen Maler.

Jugendstil

Um die Jahrhundertwende hatte man genug vom Nachahmen alter Stilarten. Man versuchte eine neue Kunst zu entwickeln, die Baukunst, Malerei, Kunsthandwerk, Plastik und Möbeldesign zu einem „Gesamtkunstwerk“ vereinigen sollte.

Der neue Stil war eine Bewegung, die ganz Europa umfasste. Diese neue Bewegung heißt dementsprechend „Modern Style“ in England, „Art Nouveau“ in Frankreich, „Stile Florale“ in Italien, „Sezession“ beziehungsweise „Jugendstil“ in Deutschland und Österreich. In ganz Europa entstanden neue Kunstzentren. 1892 löste sich eine deutsche Künstlergruppe vom Künstlerverband, 1897 trennte sich eine österreichische Gruppe von Malern von der herkömmlichen Kunst der Zeit, trat aus der Künstlervereinigung „Künstlerhaus“ aus und gründete eine neue Künstlergruppe, die „Sezession“. Daher kommt auch die Bezeichnung „Sezession“ für den Jugendstil.

Malerei

In der Malerei vermeidet man die Prunkgemälde des Historismus. Auch hier ist das Ornament wesentlich, die Figuren haben eher symbolischen Wert. Der wahrscheinlich bedeutendste Maler des Jugendstils ist der Österreicher Gustav Klimt, der noch Freude an Farbe und Form zeigt, häufig byzantinisch wirkende abstrakte Ornamente mit Goldauflage bevorzugt. Mit ihm klingt die Malerei des 19. Jahrhunderts aus und beginnt die moderne, teilweise abstrakte Malerei.

Moderne Kunst

Seit dem Ende des vorigen Jahrhunderts hat man vor allem auf dem Gebiet der Kunst experimentiert, so hat eine Unzahl von verschiedenen Strömungen die Malerei beeinflusst. Drei Richtungen in der modernen Malerei seien herausgegriffen: der Expressionismus, die abstrakte Malerei und der Surrealismus. Der Expressionismus versucht vor allem Empfindungen auszudrücken. Die Formen sind vereinfacht, reine Farben werden bevorzugt. Die Hauptvertreter sind die Deutschen Max Beckmann, Ernst Ludwig Kirchner, August Macke, Franz Marc und Emil Nolde.

Die abstrakte Malerei verzichtet auf naturgetreue Darstellung der Gegenstände; Hauptvertreter dieser Richtung ist der Deutsch-Schweizer Paul Klee. Der Surrealismus liebt die gegenständliche Malerei in phantastischer Manier. Bedeutendster Vertreter ist der Deutsche Max Ernst.

ALBRECHT DÜRER

Der 1471 in Nürnberg geborene und dort 1528 gestorbene Künstler hatte ursprünglich bei seinem Vater eine Goldschmiedelehre begonnen, dann aber bei dem angesehenen Maler

Michael Wohlgenuth die Malerei erlernt. Nach seiner Wanderschaft, die ihn für vier Jahre an den Oberrhein führte, und nach seiner anschließenden Verheiratung in Nürnberg ging Dürer 1494 das erste Mal nach Italien. In Venedig - damals Zentrum des Handels ohnegleichen und Mittelpunkt einer ganz spezifisch gefärbten Richtung der Malerei - kam er mit den neuen Ideen der Renaissance in Berührung, lernte Zeugnisse antiker Kunst kennen und erlebte deren Wiedergeburt in den Werken seiner italienischen Zeitgenossen. 1505 wiederholte er seinen Besuch in der Lagunenstadt. Bekannter noch als durch seine Gemälde ist Dürer wohl durch seine grafischen Arbeiten, durch Holzschnitte und Kupferstiche geworden. In ihnen offenbart sich seine Stellung an der Wende zweier Zeiten, zeigt sich sein Ringen um die neuen Gedanken und Formen der Renaissance und sein Wurzeln in der spätgotischen Tradition.

Bild der Gelehrsamkeit aus der Renaissance

Mit dem Blatt „Hieronymus im Gehäus“ (Kupferstich von 1514) schuf Albrecht Dürer das Bild die emsigen Studien beflissenen Gelehrten.

Der Kirchenlehrer Hieronymus (um 340-420), von dem die Legende erzählt, dass er einst einem verwundeten Löwen einen Dorn aus der Tatze gezogen habe, worauf der ihm als Haustier getreulich diente (in unserem Bild liegt er neben einem Spitz friedlich schlummernd im Vordergrund), war den Menschen im Mittelalter eine geläufige Figur. Im Gegensatz zum anmaßenden Prunk, den der hohe Klerus entfaltete, und den politischen Machtansprüchen der Kirche hatte Hieronymus ein einfaches und genügsames Leben geführt.

Hieronymus soll nicht nur bescheiden gelebt haben, von ihm wird in einer gegen Ende des 13. Jahrhunderts entstandenen Legendensammlung berichtet, dass er ein außerordentlich kenntnisreicher Mann gewesen sei, der sieben Sprachen beherrschte, und zwar so „vollkommenlich, als ob er in einem jeglichen Land geboren wäre worden“. Und über seinen Fleiß wird gesagt, er „las oft von dem Morgen bis an den Abend ungegessen und ungetrunken“. Die legendäre Gestalt des Hieronymus bot fortschrittlichen gesellschaftlichen Kranes viele Voraussetzungen, zu einer Symbolfigur erhoben zu werden.

Und so ist der Meisterstich des heiligen Hieronymus als ein Bild des weisen, seine Erfahrungen und Erkenntnisse durch seine Schriften verbreitenden Humanisten zu verstehen.

Wir sind in einer behaglich eingerichteten spätgotischen deutschen Bürgerstube. Der Raum mit den dicken Wänden, der Balkendecke und vielerlei Gerät ist wohlrig und anheimelnd. Es ist still in dem Zimmer, an dessen Rückwand der greise Gelehrte sitzt und versunken seiner Schreiarbeit hingegeben ist. Das, was in der Grafik die Wärme und Behaglichkeit des Innenraumes ausmacht, ist das zauberhafte Spiel des Lichtes. Warm dringt die Sonne durch die Butzenscheiben und überflutet gedämpft das Zimmer. Breite Licht- und Schattenflecken beleben den Boden, die Wände und die Balkendecke. Zarter Glanz überströmt die Geräte, doch hell ist der Tisch beleuchtet, an dem der Schreiber arbeitet.

Dürer war der erste, der so etwas zeichnete. Mit diesem Blatt stehen wir am Anfang der realistischen Interieur Darstellung, doch es vergingen mehr als hundert Jahre, ehe Rembrandt in Holland dieses Genre weiterführte.

Змістовий модуль 2. Робота це пів життя?

Тема 1. Робота..

Грам. тема: Кон'юнктив II. Речення нереального порівняння.

Тема 2. Мій шлях до професії.

Грам. тема: Кон'юнктив II. Нереальні порівняльні речення

Тема 3. Мотивація – демотивація.

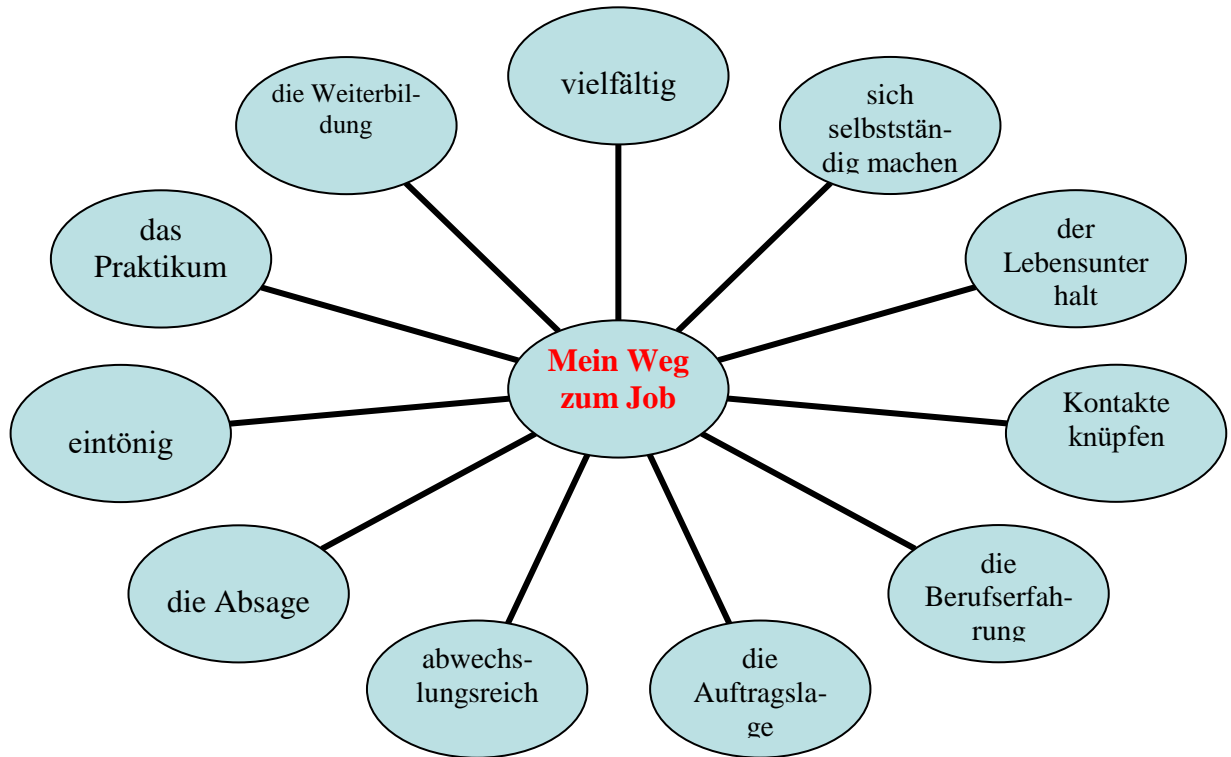
Грам. тема: Кон'юнктив II. Нереальні речення наслідку.

Тема 4. Дух колективу.

Грам. тема: Кон'юнктив II. Окремі випадки вживання Кон'юнктиву II

Тема 5. Рекламуйте себе!

Arbeit ist ein halbes Leben
Vokabeln zum Thema

<p><u>Mein Weg zum Job</u> die Absage abwechslungsreich die Auftragslage die Berufserfahrung eintönig Kontakte knüpfen der Lebensunterhalt das Praktikum sich selbstständig machen eine Stelle ausschreiben vermitteln vielfältig die Weiterbildungsmaßnahme</p> <p><u>Motiviert = engagiert</u> die Anforderung die Arbeitsbedingung die Aufstiegsmöglichkeit die Begeisterung Einfluss haben auf die Führungskraft etwas in der Hand haben Schaden anrichten die Überstunde der Umgang der Vorgesetzte der Zeitdruck</p>	<p><u>Teamgeist</u> etwas absichtlich machen die Anmerkung der/die Ansprechpartner fördern das Meeting der Reihe nach die Teambildung das Veranstaltungsprogramm</p> <p><u>Werben Sie für sich!</u> der Abschluss eine Aufgabe übernehmen ausführlich einheitlich der Eintrittstermin etwas einbringen ins Schleudern bringen die Stellenausschreibung teamfähig übersichtlich umfangreich</p>
---	---

--	--

Redemittel fürs Sprechen und Schreiben

einer Meinung zustimmen

- Ich bin da völlig / ganz Ihrer Meinung.
- Dem kann ich nur voll zustimmen.
- Ich teile (in diesem Punkt) voll und ganz Ihre Meinung.
- Das sehe ich ganz genauso.

widersprechen *sehr höflich*

- Erlauben Sie mir, dass ich Ihnen widerspreche.
- Könnte es nicht vielleicht eher so sein, dass ...
- Tut mir leid, aber da bin ich etwas anderer Meinung.

freundlich/ normal

- Ich sehe das (etwas) anders, denn ...
- Für mich stellt sich das etwas anders dar.
- Dem kann ich nicht zustimmen.
- Da bin ich etwas skeptisch.

massiv

- Da bin ich aber ziemlich / ganz anderer Meinung.
- Entschuldigung, aber das sehe ich ganz anders.
- Da muss ich Ihnen wirklich / deutlich widersprechen.
- Ich kann mir nicht vorstellen, dass ...

Texte

Zur Funktionsweise von Werbung

Wie funktioniert Werbung? Dieser Frage geht unter anderem die Sozialpsychologie nach. Sie kommt dabei zu interessanten Ergebnissen über die Voraussetzungen für erfolgreiche Werbestrategien. So belegen mehrere wissenschaftliche Studien, dass die Stimmung, in der man sich befindet und die Emotionen, die durch Werbebilder und Texte vermittelt werden, die Wirkung von Werbung verstärken können. Auch das Bild einer bekannten Persönlichkeit oder Markennamen können Menschen zum Kauf eines Produktes veranlassen.

Doch warum ist das so? Ein Grund für den Erfolg von Werbung ist vermutlich, dass Menschen in Situationen, die ihnen unwichtig erscheinen, Entscheidungen aufgrund einfacher Signale treffen, anstatt nachzudenken und abzuwägen.

Wie wenig sie dabei auf den sachlichen Inhalt eines Überzeugungsversuchs achten, veranschaulicht folgendes Experiment am Kopiergerät einer Universitätsbibliothek: Ein Forscher ging auf Studierende zu, die gerade kopierten, und bat diese, ihn vorzulassen. Die Bitte wurde in drei Testphasen unterschiedlich formuliert. In der ersten Phase wurden die Personen am Kopiergerät gefragt: „Entschuldigung. Ich habe fünf Seiten. Darf ich den Kopierer benutzen?“ In der zweiten Phase wurde die Bitte mit dem Zusatz „weil ich in Eile bin“ begründet. Wie erwartet, willigten mehr Personen ein, wenn die Bitte gerechtfertigt wurde (90 %), als wenn die Rechtfertigung ausblieb (60 %). In der dritten Testphase wurden die Personen am Kopiergerät folgendermaßen angesprochen: „Entschuldigen Sie. Ich habe fünf Seiten. Darf ich den Kopierer benutzen, weil ich einige Kopien machen muss?“ Bei aufmerksamer Lektüre fällt auf, dass hier gar keine Begründung dafür gegeben wird, warum die Studierenden den Forscher vorlassen sollten. Erstaunlicherweise gaben dieser Version der Bitte aber 93% der angesprochenen Personen statt! Die inhaltliche Begründung scheint also nicht ausschlaggebend für den Erfolg zu sein.

Das Experiment verdeutlicht, dass Menschen, wenn sie nicht an Details interessiert sind, oberflächliche Hinweise nutzen, um rasch zu einer Beurteilung oder Entscheidung zu gelangen. Im geschilderten Experiment war es das Wort „weil“, das den Versuchsteilnehmern eine Begründung signalisierte. Die Aussage nach diesem Signalwort wurde somit ohne weitere Überprüfung als Begründung akzeptiert. Ähnlich können in der Werbung von einem Experten oder Prominenten vorgebrachte Argumente für den Erwerb eines Produkts sprechen,

ohne dass wir über die Argumente als solche, über ihre Stichhaltigkeit und logische Einbindung nachdenken. Ohne diese Hinweise, mentale Abkürzungen genannt, wäre man in vielen Situationen aufgrund der Fülle an einströmenden Informationen überfordert und unfähig, zu Entscheidungen zu gelangen. Mentale Abkürzungen erlauben daher schnelle und in der Regel effektive Reaktionen. Würde man z. B. im Supermarkt alle Vor- und Nachteile der unterschiedlichen Marken abwägen, so nähme die für einen Einkauf aufgewendete Zeit erheblich zu.

Im Gegensatz dazu prüfen wir Informationen, die für uns besonders wichtig sind, in der Regel kritisch. Werbung kann daher auf zwei Arten erfolgreich sein: Wenn Menschen Fakten und Argumente aufmerksam prüfen, mit denen man sie von einer Sache zu überzeugen versucht, spricht man vom zentralen Weg der Überredung. Konzentrieren sich Menschen hingegen weniger auf die Fakten und Sachargumente, sondern eher auf oberflächliche Merkmale einer Botschaft (z. B. prominente Personen, die sie vorbringen), spricht man vom peripheren Weg der Überredung. Auf welche Weise Konsumenten sich entscheiden, hängt also auch von ihrer Motivation ab, Informationen wahrzunehmen. Geht man beispielsweise davon aus, dass sich Leser eines PC Fachmagazins für die Computerprodukte in den Anzeigen interessieren, sind Anzeigen mit überzeugungsstarken Einzelinformationen wirkungsvoll. In einem Medium wie dem Fernsehen aber, bei dem Werbung eher oberflächlich wahrgenommen wird, sind Werbemaßnahmen effektiver, die dem Konsumenten die Anwendung mentaler Abkürzungen erlauben, etwa durch das Bild eines bekannten Sportlers. Kurzfristig betrachtet sind beide Werbestrategien gleichermaßen erfolgreich. Doch zu Kaufentscheidungen, die nach sorgfältiger Analyse unterschiedlicher Argumente getroffen wurden, steht der Konsument auch später noch, während beiläufig gewonnene Meinungen auch rasch revidiert werden können.

Styling: Die Universität als Laufsteg der Eitelkeiten

Zeig mir, was du trägst, ich sag dir, was du studierst. Kleider machen bekanntlich Leute und sind eine beliebte Ausdrucksmöglichkeit der individuellen Persönlichkeit. Doch gerade, weil Lebensstil und Interessen über die Kleidung nach außen transportiert werden, wirkt das Outfit oft wie uniformiert. „Uni Live“ wollte wissen: Warum sehen eigentlich alle Jus-Studenten gleich aus? Warum denkt man beim Schlagwort Ethnologie an Rasta Frisuren und bei Informatik automatisch an schwarze Jeans und weiße Socken?

Kleidung fungiert als Code, in einer Art Zeichensprache signalisiert sie die Zugehörigkeit zu einer bestimmten Gruppe. Schon im Mittelalter galt Mode als Merkmal der Standeszugehörigkeit, auf den heimischen Universitäten signalisiert sie die Zugehörigkeit zu bestimmten Fakultäten: Vom Styling lässt sich also auf die Studienrichtung schließen.

„Wirtschaftsstudenten tragen Timberlands oder hochhackige Schuhe, kombiniert mit engen Jeans oder einem kurzen Rock. Dazu tragen sie meist Blusen, möglichst in Pastellfarben, und darüber V-Ausschnitt-Pullover. Als Accessoires werden Perlenschmuck, eine Tasche von Longchamp und ein Pashmina-Schal getragen.“ Die österreichische Designerin Martina Rogy bedient sich bei ihrer Analyse nicht allein am Klischee, der beschriebene Wirtschaftler-Look fällt oft ins Auge.

Anzug oder Wickelhose

„Das Outfit ist eine Imagekomponente“, bringt es Stil- und Farbberaterin Ruth Glaser auf den Punkt. „Wirtschaftsstudenten haben eben im Kopf ‚ich werde Bankdirektor‘ und kleiden sich dementsprechend gut.“ Aber auch auf anderen Fakultäten herrscht der Einheitslook, wobei es Geisteswissenschaftlern, so Rogy, prinzipiell nicht so wichtig ist, wie sie sich kleiden, weil „das Wissen im Vordergrund steht“. Den typischen Ethnologiestudenten beschreibt sie dennoch detailliert: „Sie tragen Naturfasern, weite Wickelhosen, lange bunte Röcke und Leinenblusen, sie schauen immer sehr naturverbunden aus.“ Und weiter: „Als Accessoires werden Tücher verschieden kombiniert und die Schmuckstücke sind aus Holz oder selbst gemacht. Sie kaufen in Secondhandshops, auf Flohmarkten oder in Fairtrade-Geschäften ein.“ Martina Rogy pauschalisiert munter weiter: Juristen tragen Anzug oder Kostüm, „manchmal kleiden sie sich aber auch legerer und sehen dann Wirtschaftswissenschaftsstudenten ähnlich. Zu ihren Outfits kombinieren sie teuren Schmuck und Taschen von Gucci oder Louis Vuitton.“

Der Trick der Wahrsager

Dass – nicht nur bei der Prüfung – der erste Eindruck zählt, ist allgemein bekannt. Kleidung erlaubt uns, Menschen einzuordnen, wir schließen vom Outfit auf die Gesinnung. „Viele Menschen drücken eine gewisse Gruppenzugehörigkeit aus, sei es ihre Vorliebe für eine bestimmte Musikrichtung, ihre politische Gesinnung oder ihren beruflichen Wirkungsbereich“, meint Rogy. „Auch wer sich nachlässig kleidet, sagt damit etwas aus“, führt Ruth Glaser aus, „und zwar: ‚Schaut her, ich lege keinen Wert auf die Meinung anderer‘. Es ist erstaunlich, wie viel sich von der Kleidung auf die Persönlichkeit des Trägers schließen lässt. Das ist wahrscheinlich der Trick der Wahrsager.“ Und weiter: „Je mehr man darauf achtet, desto mehr lernt man, Details zu erkennen. Bei einem Workshop in einer Bank ist es mir beispielsweise einmal gelungen, jedem Mitarbeiter das richtige Auto am Firmenparkplatz zuzuordnen.“

Hauptsache glaubwürdig

Die Wirkung, die unsere Kleidung auf das Gegenüber hat, lässt sich natürlich auch bewusst nutzen. Rogy: „Man kann sich als jemand ausgeben, der man eigentlich gar nicht ist“. Der Haken: Nur wenn man sich nicht verkleidet, ist man auch „selbstsicherer, besser gelaunt und auch imstande, bessere Leistungen zu erbringen“. Es gilt also: Egal ob High Heels oder Converse, Chanel Nr. 5 oder Patchouli-Öl, wichtig ist allein, sich wohlfühlen. Und: „Natürlich findet man auch in jeder Studienrichtung Leute, die anders aussehen und dem allgemeinen Trend nicht folgen“, beruhigt Rogy. Dabei handelt es sich wohl endlich um die viel zitierte Individualität.

[aus einer österreichischen Wochenzeitung]

Змістовий модуль 3. Батьківщина це...

Тема 1. Батьківщина.

Грам. тема: Кон'юнктив. Утворення форм кон'юнктиву.

Тема 2 . Нова батьківщина.

Грам. тема: Кон'юнктив II. Основні питання про кон'юнктив.

Тема 3. Запозичені слова.

Грам. тема: Кон'юнктив II. Використання дієслівних форм кон'юнктиву II.

Тема 4. Непорозуміння.

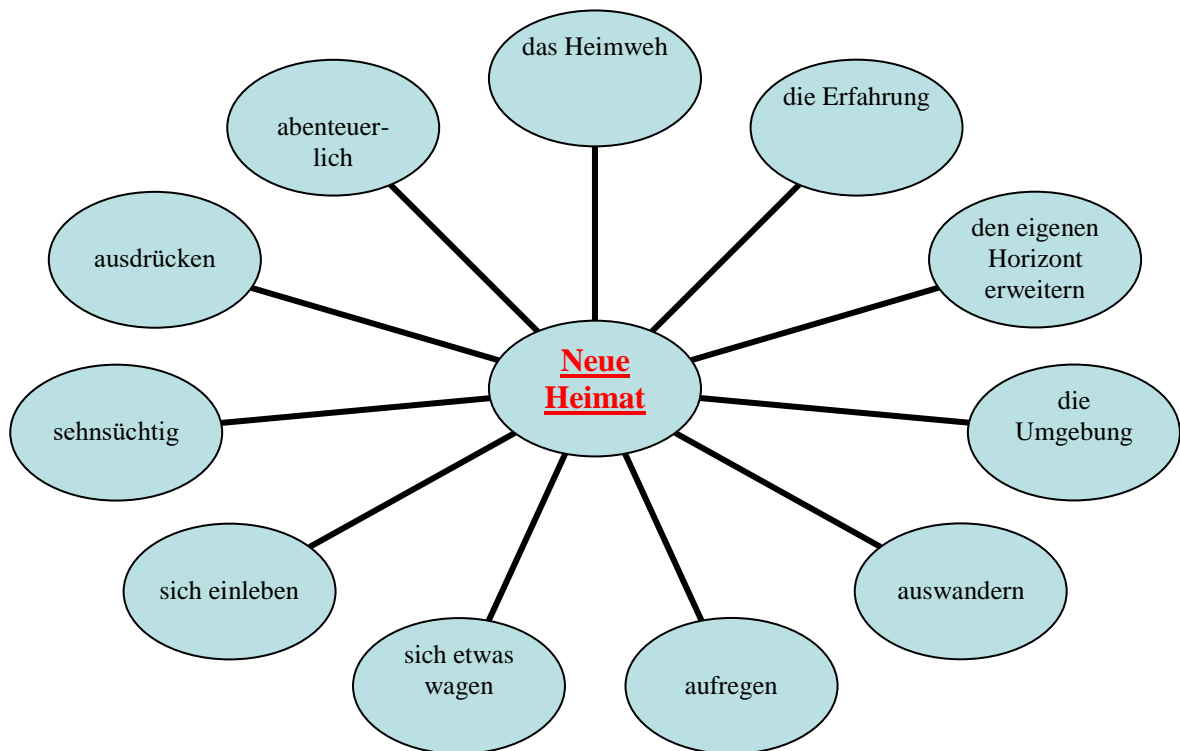
Грам. тема: Кон'юнктив II. Речення нереального бажання.

Тема 5. Інтеграція.

Грам. тема: Кон'юнктив II. Основні правила використання речень нереального бажання.

Vokabeln zum Thema
Die Heimat

<p><u>Neue Heimat</u> abenteuerlich ausdrücken sich einleben die Erfahrung erledigen das Heimweh den eigenen Horizont erweitern sehnsüchtig die Umgebung sich etwas wagen</p> <p><u>Ausgewanderte Wörter</u> aufregen auswandern die Bereicherung der Niedergang peinlich spiegeln der Triumph verbergen der Wettstreit etwas zahlt sich aus</p>	<p><u>Missverständliches</u> die Auseinandersetzung sich bewusst werden über die Erwartung j-m/etw. gerecht werden kulturspezifisch die Norm das Phänomen die Sitte die Spielregel zu etwas tendieren die Verhaltensweise die Weltansicht der Wert</p> <p><u>Zu Hause in Deutschland</u> die Abgrenzung die Benachteiligung die Chancengleichheit die Diskriminierung die Integration der Migrationshintergrund die Staatsbürgerschaft die Zuwanderung</p>
--	---

Vokabeln zum Thema
Integration

1.der Ausländeraufenthalt,-s,-e	2.die Arbeitsmigration, -en
3.das Ballungsgebiet, -s, -e	4.der Bergbau,-s, nur Sg.

5.die Branche, -n	6.der Bundeskanzler, -s, -
7.die Bildungsmigration, -, -en	8.die/der Einheimische, Adj.dekl.
9.der Einfluß	10.die Einwanderin, -, -nen
11.der Einwanderer, -s, -	12.die Einwanderung, -, -en
13.die Energieversorgung, en	14.der Entwurf, -s, -'e
15.der Familiennachzug,-s,- "e	16.die Forstwirtschaft, -, -en
17.die Gesetzgebung, -en	18.das Grundgesetz,-es,-e
19.das Grundrecht,-s,-e	20.das Herkunftsland, -s, - er
21.die Integration, -en	22.die Marktwirtschaft, -, -en
23.die Mehrheitsgesellschaft, -en	24.die Migration, -, -en
25.der Migrationshintergrund, -s, "e	26.der Migrationsverlauf, -s, - e
27.die Minderheit, -, -en	28.die Planwirtschaft, -, -en
29.die Politik, -, nur Sg.	30.der Politikeinstieg, -s, nur Sg.
31.der Preisträger, -s, -	32.der Rohstoff,-s, -e
33.der Sektor, -s, -en	34.die Spätaussiedlerin, - , -nen
35.der Spätaussiedler, -s, -	36.die/der Staatsangehörige Adj.dekl.
37.die Staatsform, -, -en	38.das Staatsoberhaupt, -s, -'er
39.die Staatsgewalt, -, -en	40.die Steuer, -, -n
41.die Umweltverschmutzung, -, -en	42.die/der Vorsitzende Adj.dekl.
43.die Wende, -, en	44.die Wendigkeit, -, -en
45.das Verfassungsorgan, -s, -e	46.die Zuwanderin, -, nen
47.der Zuwanderer, -s, -	48.die Zuwanderung, -en
49.der Zuzug, -s, - e	50.sich anpassen an A
51.(wieder-)aufbauen A	52.ausbeuten A
53.aufeinandertreffen	54.ausleben A
55.ausrichten A	56.ausüben A
57. auswandern	58.beeindrucken A
59.begeistern für A	60.bereichern A
61.eintreten für A	62.entstehen
63.einwandern	64.entlassen A
65. ernennen A	66.gewährleisten A
67.grenzen an A	68.hervorgehen aus D
69. kämpfen für/gegen A konfrontieren A mit D	70.pulsieren
71.sich beziehen auf A	72.sich einbringen in A
73.sich engagieren für /in A	74.streiten für A
75.trennen	76.umfassen
77.verorten A	78.würdigen A
79.angestammt	80.betroffen
81.bevölkerungsreich	82.föderativ
83.exportorientiert	84.gehoben
85.gemäßigt	86.heimisch
87.hoch dotiert	88.kosmopolitisch
89.nachhaltig	90.ökologisch
91.parlamentarisch	92.politisch
93.politikmüde/-verdrossen	94.populär
95.präsidial	96.repräsentativ
97.Ausdrücke	98.die Aufmerksamkeit lenken auf Aufgaben wahrnehmen
99.Interessen vertreten	100.Macht ausüben
101.unter dem Schutz stehen von	102.Mitglied in einer Partei sein
103.Recht auf etwas haben	104.sich hin- und hergerissen fühlen
105.eine Tradition/Sprache erhalten	106.Werte und Normen teilen
107.Zugang zu etwas (z.B. Bildung) haben	108.in Wohlstand leben

Redemittel fürs Sprechen und Schreiben

Sie können folgende Redemittel gebrauchen:

- Kürzlich habe ich ...gelesen.
- Mit Interesse habe ich..... gelesen.
- In Ihrem Buch .... schreiben Sie, dass....
- Ich persönlich finde ...
- Meine persönliche Meinung dazu ist, ...

sich zu Wort melden

- Ich würde gern etwas dazu sagen.
- Zu diesem Punkt möchte ich gern Folgendes anmerken.
- Ich würde gerne eine Bemerkung zu diesem Thema machen.

etwas betonen

- Das Entscheidende ist für mich, ob / dass ...
- Eines möchte ich nochmals unterstreichen: ...
- Das Wichtigste ist für mich, dass ....
- Es erscheint mir in diesem Zusammenhang besonders wichtig, dass ...
- Ich würde gern noch einmal auf den Punkt eingehen, der mir besonders wichtig ist: ...
- Ich kann nur immer wieder betonen, dass ...

Beispiele oder Belege anführen

- Ich würde gerne ein Beispiel anführen
- Denken Sie nur an ...

auf etwas bereits Gesagtes zurückkommen

- Darf ich noch einmal auf ... zurückkommen?
- Ich möchte noch einmal auf das / etwas zurückkommen, was Sie vorhin gesagt haben.

sich korrigieren

- Ich habe mich eben vielleicht nicht ganz klar / korrekt ausgedrückt, -
Lassen Sie es mich noch einmal anders formulieren: ...
- Ich habe vorhin gesagt, dass ... Das war vielleicht etwas missverständlich formuliert. Ich wollte eigentlich Folgendes sagen: ...

Fragen beantworten

- Das ist eine gute Frage.
- Diese Frage wird oft gestellt.
- Könnten Sie die Frage noch einmal wiederholen?
- Ich bin nicht sicher, ob ich Ihre Frage richtig verstanden habe.
- Tut mir Leid, mehr kann ich dazu nicht sagen.
- Diese Frage kann ich leider nicht beantworten.

Texte

Aufbruch in eine neue Welt -

Auswanderer früher und heute

“O sprecht, warum zogt ihr von dannen”, klagte einst der deutsche Dichter Ferdinand Freiligrath in seinem Gedicht “Die Auswanderer”. Doch gerade der politisch bewusste und sozialkritische Poet wusste selbst am besten, warum zu Beginn des 19. Jahrhunderts die Menschen scharenweise den deutschen Boden auf immer verließen und in der Fremde ihr Heil suchten. Hunger, Elend und die ständige politische oder religiöse Bevormundung in der alten Heimat machten dem einfachen Mann das Leben zur Hölle. Das aufblühende Amerika hingegen versprach Freiheit, Wohlstand und A b e n t e u e r. Dort gab es genügend braches

Land und viel zu tun für arbeitswillige Menschen, die ihr Schicksal selbst in die Hand nehmen wollten. Zudem entzogen etliche Missernten in deutschen Landen, zum Beispiel im Jahre 1816, weiten Teilen der Bevölkerung ihre Lebensgrundlage. Dann, nach der gescheiterten Revolution von 1848, erhofften sich die Idealisten und Träumer eine bessere Zukunft in Übersee. Sie kehrten zu Zehntausenden ihrer Heimat den Rücken, um ihre Träume von einer gerechteren Welt zu verwirklichen. Selbst, als es mit Deutschland 1871, dem Jahr der Gründung des deutschen Reiches, aufwärtszugehen schien, riss der Auswandererstrom nicht ab. Rund 76.000 Menschen verließen im ersten Jahr der nationalen Einheit das deutsche Vaterland; davon gingen allein 73.000 in die Vereinigten Staaten von Amerika. Wirtschaftskrisen, Hunger und Elend folgten aufeinander und machten im alten Kontinent jegliche Hoffnung zunichte, jemals der Armut aus eigener Kraft entrinnen zu können. So suchten im Jahr 1903 über 36.000 Deutsche ihr Glück in Amerika, 1923 waren es 115.000, und im Jahre 1949 ließen ganze 270.000 Auswanderer das vom Krieg zerstörte Land hinter sich. Meist waren die Armut und die Verzweiflung der Menschen so groß, dass sie bedenkenlos die Beschwerden und Gefahren der langen Reise auf sich nahmen. "Viele kamen nie im Land ihrer Hoffnung an; das hoffnungslos überfüllte Auswandererdeck der Überseedampfer wurde zum Grab ihrer Träume", heißt es in einem Auswanderer-Handbuch. Doch obwohl Tausende von ihnen wegen der schlechten Ernährung und der unzureichenden hygienischen Verhältnisse schon auf der Überfahrt starben, gaben die Auswanderer nicht auf. Der Traum von einem freien Leben war stärker als alle Hindernisse.

Was veranlasst heute Menschen, ihre Heimat und, sehr häufig, ihre gesicherte Existenz aufzugeben und in ein meist unbekanntes Land auszuwandern? Mit Abenteuerlust allein ist das sicher nicht zu erklären. Die Antworten, die die Auswanderer-Beratungsstellen der Bundesrepublik immer wieder zu hören bekommen, lauten: - hierzulande leben zu viele Menschen auf zu engem Raum, - es gibt nicht genug Freiheit für den einzelnen, - im Falle eines erneuten Krieges liegt die Bundesrepublik inmitten des Spannungsfeldes, - die Umweltzerstörung nimmt überhand, - den Kindern soll der hiesige Schulstress erspart werden und, nicht zuletzt, - man will natürlich auch eine höhere Lebensqualität gewinnen. Auch das Bild vom "Bauernhof irgendwo auf der Welt" spukt noch immer in vielen Köpfen herum. Die Mehrzahl der potentiellen Auswanderer sind laut Aussage einer Beratungsstelle aber nicht die "Abenteurer", sondern die Ehepaare oder die Normalfamilien. Viel Geld haben die wenigsten. Meist stehen ihnen für den Start in der neuen Heimat ein paar Tausender oder Zehntausender zur Verfügung. So kommen sie dann an die Beratungsstellen, die "klassischen" Auswanderer: die Ingenieure und Techniker, die Angestellten aus der Baubranche und der kaufmännischen Sparte. Aber auch der Schüler und der Kofferträger, der Handwerker und der Akademiker scheuen nicht den Weg in die Beratungsstelle. Und für viele endet hier schon die Reise, bevor sie begonnen hat. So haben etwa ungelernete Leute keine Chance im Ausland, und das Abitur allein ersetzt keine Berufsausbildung.

Beliebte Auswanderungsländer wie die USA und Kanada, und seit einiger Zeit auch Australien und Neuseeland, sieben die Antragsteller gehörig aus. Ein qualifizierter, im Einreiseland gefragter Beruf, ein fester Arbeitsplatz und eine Arbeitsgenehmigung sind die Voraussetzung für ein Visum. Aber bevor man wirklich an eine Auswanderung denken kann, sind noch andere Hürden zu überwinden, die nicht zu unterschätzen sind. Häufig müssen sich Auswanderungswillige einem Interview durch Botschaftsangehörige ihres neuen Heimatlandes unterziehen, in dem ihnen geradeheraus sehr private und direkte Fragen gestellt werden. Dies gilt auch für die ebenfalls eingeladenen Kinder und die Ehefrau. So wollen die Beamten die Ernsthaftigkeit des Auswanderungswunsches, die Fähigkeit zur Integration in die neue Heimat und die Sprachkenntnisse der gesamten Familie erkunden. Auch werden ärztliche Gutachten eines Vertrauensarztes der Botschaft eingeholt. Danach beginnt für die Familie eine neue, lange Wartezeit. Im Schnitt geht zwischen erstem Antrag und Visum ein Jahr ins Land. Die Habe zu verkaufen, bevor der Auswanderungswillige das kostbare Auswanderungsvisum in den Händen hält, kann daher ein kostspieliges Abenteuer sein. Oft fällt nämlich eines der Familienmitglieder beim Interview durch. Spätestens dann ist der Traum vom Auswandern ausgeträumt.

Anscheinend hat es sich inzwischen herumgesprochen, welche Hürden der Ausreisewillige nehmen muss. Die Zahl der Ratsuchenden in den Beratungsstellen ist nämlich

in den letzten Jahren deutlich zurückgegangen. Eine solche Stelle aufzusuchen, bevor man seinen ersten Ausreiseantrag bei der jeweiligen Botschaft stellt, ist grundsätzlich zu empfehlen. Allerdings geht dann mancher Besucher mit ganz anderem Gesicht zur Tür hinaus als hinein. Denn unrealistische Vorstellungen über Einreisebestimmungen, die politisch-soziale Lage des Landes und ebenso die eigene soziale Absicherung werden in der Beratungsstelle schnell ausgeräumt. Viele halten das ausgebaute soziale Netz der Bundesrepublik, wo man gegen nahezu alles versichert ist, für selbstverständlich, ohne zu bedenken, dass sie dieses Sicherheitsdenken nicht auf andere Länder übertragen können. Das gilt nicht nur für die Ü b e r s e e l ä n d e r, sondern auch für die Länder der Europäischen Gemeinschaft. Illusionen machen sich viele Bewerber auch über die Härte des Existenzkampfes in den Einwanderungsländern. So mancher ist schon nach kurzer Zeit wieder in die alte Heimat zurückgekehrt, weil es ihm nicht gelungen ist, in der neuen Umgebung Fuß zu fassen. Andere tragen sich mit dem Gedanken daran. Denn es gibt inzwischen schon eine ganze Anzahl von frischgebackenen Einwanderern, die in ihrem neuen Heimatland ohne Arbeit dasitzen und wehmütig an ihren Arbeitsplatz in der Bundesrepublik zurückdenken.

DAS REISEFREUDIGSTE VOLK DER WELT

Ergebnisse einer Analyse des Reiseverhaltens der Deutschen

(von Peter Aderhold)

1. Nun haben wir's auch schriftlich: Die Deutschen sind das reisefreudigste Volk der Welt - so die letzte „Reiseanalyse“, eine repräsentative Untersuchung über das Reiseverhalten der deutschen Bevölkerung. Knapp 80 Prozent der Deutschen unternehmen danach jährlich mindestens eine Urlaubsreise von mindestens fünf Tagen. Über 70 Prozent aller Urlaubsreisen werden dabei im Ausland verbracht - dieser Anteil ist in den letzten 20 Jahren kontinuierlich gestiegen und wird das wohl auch in Zukunft weiter tun.

Aber die Deutschen reisen nicht nur immer mehr und immer mehr ins Ausland, sie reisen auch in immer weiter entfernte Länder: Etwa acht Prozent der rund 65 Millionen Urlaubsreisen, die die Deutschen unternommen haben (knapp fünf Millionen Reisen also), sind in Ländern außerhalb Europas und fern des außereuropäischen Mittelmeerraums verbracht worden.

Die Gründe für den Anstieg der Fernreisen sind vor allem: die zunehmende Reiseerfahrung der Deutschen, die in den vergangenen 20 Jahren einen Großteil der europäischen Länder oft mehrfach besucht haben und nach neuen Erlebnissen drängen;

- die günstigen Flugpreise, bedingt durch die zunehmende Konkurrenz unter den Fluggesellschaften;
- die günstigen Einkaufspreise der Reiseveranstalter für Übernachtungskosten in Hotels, ebenfalls bedingt durch die zunehmende Konkurrenz unter den Reisezielen, deren Zahl sich von Jahr zu Jahr erhöht;
- die zunehmende Professionalisierung der Reiseveranstalter, die wegen der günstigen Flug- und Hotel-Einkaufspreise sehr preisgünstige Angebote auf den Markt bringen konnten und gelernt haben, zielgruppengerechte Angebote wie Studienreisen für erlebnishungrige Reisende, All-inclusive-Reisen und etliches mehr zu entwickeln;
- der gestiegene Anteil derjenigen, die eine weitergehende Ausbildung (und damit oft auch ein höheres Einkommen) haben und die überproportionalen Fernreisen unternehmen.

Darüber hinaus wird die Nachfrage nach Fernreisen durch eine Reihe weiterer Faktoren stimuliert— etwa die intensive Berichterstattung in den Medien über ferne Länder oder das Prestige, das solche Reisen immer noch haben.

2. Wie reisen die Deutschen? Nur etwa ein Drittel aller Fernreisen sind Pauschalreisen, bei denen Reise und Unterkunft einschließlich Reiseleitung in einem Paket angeboten und gekauft werden. 40 Prozent der Fernreisenden nehmen nur Teilleistungen in Anspruch (etwa Buchung der Flugreise oder Übernachtungen) und organisieren ihren Urlaub im Übrigen selbständig. Hinsichtlich ihrer Motive und Erwartungen an den Urlaub unterscheiden sich die Fernreisenden deutlich von den übrigen Reisenden: Neugier auf andere

Länder und der Wunsch nach neuen Eindrücken; das Bedürfnis, Neues und Unbekanntes zu erleben; der Wunsch nach Sonne und Wärme sind die Hauptantriebskräfte des Ferntourismus - sie werden von über der Hälfte der Fernreisenden als „besonders wichtige“ Motive genannt. Kultur, Kontakt zu Einheimischen und Abenteuer im eigentlichen Sinn spielen dagegen, nur für rund 20 Prozent der Fernreisenden eine bedeutende Rolle.

Wohin reist der Deutsche, wenn's ihn in die Ferne zieht? Rund 40 Prozent der Fernreisen, führen nach USA und Kanada; jeweils rund 25 Prozent nach Asien und Lateinamerika (einschließlich Karibik), etwa zehn Prozent nach Afrika (ohne Nordafrika). Die Reisenden der verschiedenen Ziele unterscheiden sich dabei teilweise erheblich in Bezug auf ihre soziodemografische Zusammensetzung und ihre Motive. In die Karibik; die in den letzten Jahren stark gefragt ist, fahren vor allem Bade- und Erholungsurlauber, während die Besucher der asiatischen Länder deutlich mehr aktive Erlebnisurlauber sind — wobei auch hier der Anteil der Badeurlauber in den letzten Jahren stark gestiegen ist.

Ein Ausblick: Für die nächsten Jahre ist mit einem weiteren, überproportionalen Anstieg der Fernreisen zu rechnen. Dabei werden die Länder der Karibik und andere Badeziele in Entwicklungsländern starke Zuwächse aus den Nachfragegruppen erfahren, die ihren Badeurlaub bisher traditionellerweise in den Mittelmeerländern verbracht haben. Auch die Reisen in die asiatischen, mittel- und südamerikanischen sowie afrikanischen Länder werden weiterhin zunehmen, wobei politische Unruhen und Umweltbelastungen zu regionalen Rückgängen führen können, wie dies bei einigen asiatischen Ländern zu beobachten war. Diese Rückgänge werden allerdings durch Zuwächse in anderen Regionen kompensiert werden, so dass dem Zuwachs des Ferntourismus in den nächsten Jahren noch keine Grenzen gesetzt werden.

Auslandsreise

Seit einigen Jahren haben die Bürger der Ukraine die Möglichkeit in alle Länder der Welt zu reisen. Sie können privat, dienstlich oder als Touristen ins Ausland fahren. Was braucht man, um ins Ausland zu reisen? Vor allem sind ein Reisepass und eine Einladung erforderlich. In Kiew sind bei der entsprechenden Botschaft Visumformalitäten zu erledigen. Die Visa-Abteilung der deutschen Botschaft befindet sich in der Slatoustiwska-Str. Und hier füllt der Reisewillige ein Antragsformular auf Erteilung eines Visums aus.

Die erste Seite des Antragsformulars muss unbedingt in deutscher Sprache geschrieben werden. Name, Vorname, Geburtsdatum, -ort, -land, Staatsangehörigkeit, Zweck der Reise, Reisetern sind einzutragen. Innerhalb von 5-10 Tagen kann das Visum erteilt werden. Es ist für die Schengener Staaten (dazu gehören Deutschland, Österreich, Belgien, Frankreich, Luxemburg, Niederlande, Italien, Spanien, Portugal, Griechenland) gültig.

Man kann dieses Visums in vielen Städten Deutschlands beim Amt für Personenstands- und Ausländerwesen verlängern lassen. Nach Erhalt des Visums muss man sich rechtzeitig um die Fahrkarten bemühen. An der Grenze ist die Zoll- und Devisenerklärung auszufüllen, später folgt die Passkontrolle, die lang dauern kann.

Für einen Auslandsbesuch empfiehlt sich auch eine Flugreise. Flughäfen liegen meist außerhalb der Stadtgrenzen. Mit der Flugkarte geht man zum Schalter im Warteraum. Man gibt den Flugschein ab und stellt das Gepäck auf die Waage. Das Gepäck darf höchstens 20 kg wiegen. Wenn das Gepäck dieses Gewicht überschreitet, muss zusätzlich bezahlt werden. Der Gepäckschein wird an die Flugkarte und ans Gepäck geheftet. Dann erhält man die Bordkarte. Mit einer Durchsage ruft man die Maschine mit Flugnummer und Flugziel auf. Am Ausgang zum Flugfeld werden die Bordkarten wieder eingesammelt. Die Fluggäste gehen zu ihrer Maschine oder werden mit einem Bus dorthin gebracht.

Змістовий модуль 4. Живемо разом.

Тема 1. Живемо разом.

Грам. тема: Кон'юнктив I. Утворення форм кон'юнктиву I.

Тема 2. Спорт проти насильства.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Вживання кон'юктива I у самостійному реченні.

Тема 3. Бідність це не сором.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Вживання кон'юктива I у складному реченні.

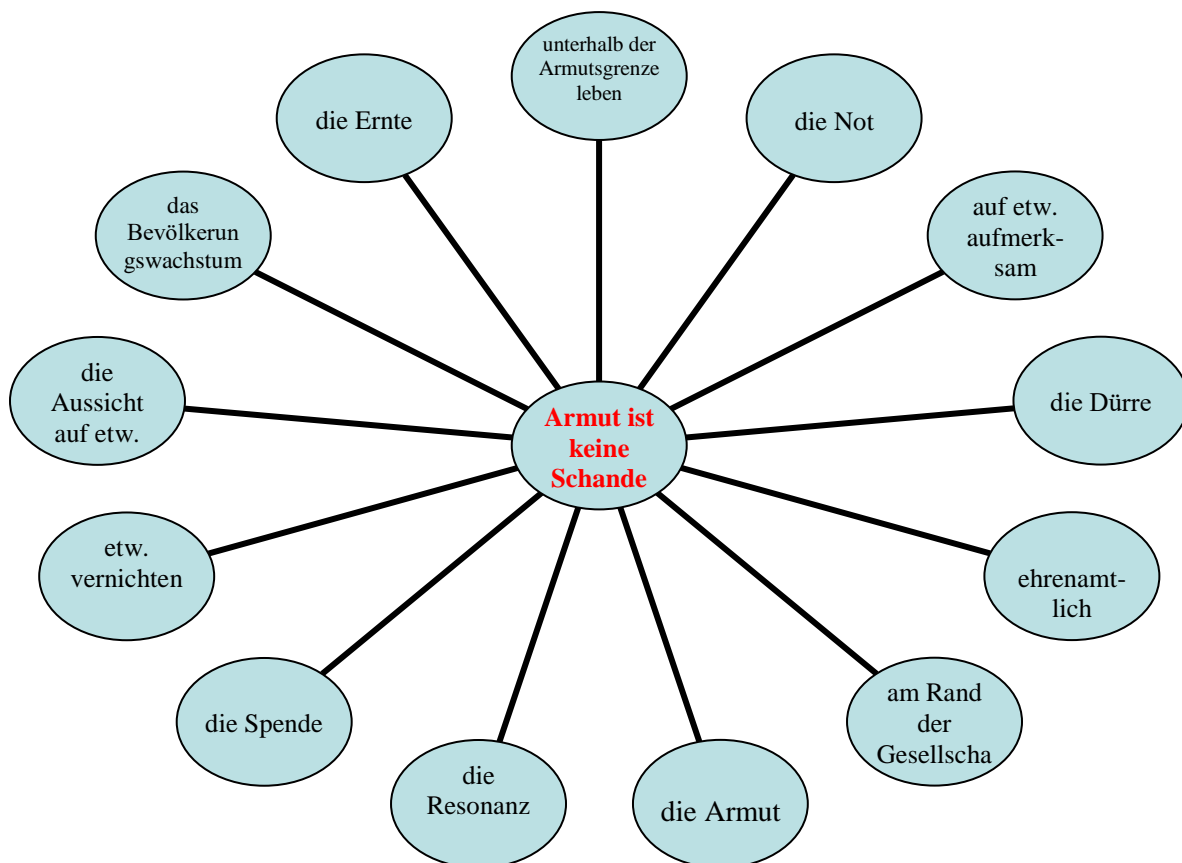
Тема 4. Я роблю світ таким, яким він мені подобається.

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Кон'юнктив у непрямій мові.

Тема 5. Маленька різниця (жінки та чоловіки).

Грам. тема: *Кон'юнктив I*. Окремі випадки вживання.

Zusammen leben. Männer und Frauen. Gleichberechtigung
Vokabeln zum Thema

<u>Zusammen leben</u> <u>Sport gegen Gewalt</u> die Disziplin j-n erwischen das Führungszeugnis kriminell sich die Langeweile vertreiben sich an die Regeln halten die Selbstbeherrschung stehlen Stress-Situationen bewältigen einen Verein gründen sein Wissen an j-n weitergeben sich die Zukunft verbauen <u>Armut ist keine Schande</u> die Armut unterhalb der Armutsgrenze leben	tolerant unbeherrscht unsicher vergesslich verschlossen verschwiegen zerstreut zurückhaltend die Angst der Ärger die Enttäuschung die Freude die Furcht der Hass die Kälte die Liebe das Misstrauen das Missverständnis
--	--

<p>auf etw. aufmerksam machen die Aussicht auf etw. das Bevölkerungswachstum die Dürre ehrenamtlich die Ernte die Not am Rand der Gesellschaft leben die Resonanz die Spende etw. vernichten <u>Ich mach mir die Welt, wie sie mir gefällt</u> anonym die Faszination die Hemmung das Online-Spiel die Sucht virtuell</p> <p><u>Der kleine Unterschied</u> ebenbürtig sein einen Fehler begehen die Hausfrauenrolle die Macke die Perspektive das Rollenbild der Umgang mit etw./j-m</p>	<p>die Sympathie das Verständnis das Vertrauen die Wärme die Zufriedenheit schreckliche Angst vor etwas haben großen Ärger bekommen eine bittere Enttäuschung erleben keine Furcht vor jemandem haben blinden Hass auf jemanden haben jemanden mit Haut und Haar lieben großes Heimweh bekommen innere Kälte zeigen jemanden voll Liebe anschauen vor Liebe blind sein eine besondere Sympathie für jemanden empfinden viel menschliche Wärme zeigen eine fürchterliche Wut auf jemanden haben tiefe Zufriedenheit über etwas empfinden</p>
<p><u>Generationen</u> fit bis ins hohe Alter Jung und Alt Kinder Kleinkinder Lebensalter Lebenserwartung Lebensphase Pensionär Rentner Ruhestand Ruheständler Vergreisung <u>Lebensformen</u> Einfamilienhaus Einpersonenhaushalt Mehrpersonenhaushalt Singlehaushalt <u>Generationenvertrag, Alterssicherung</u> Arbeitslosenversicherung dynamische Rente Erwerbsphase finanzierbar Finanzierbarkeit Krankenversicherung Pflegeversicherung Rente Rentenversicherung Sozialpolitik</p>	<p><u>Erwerbstätigkeit</u> Erwerbstätige(r) <u>Bevölkerungsentwicklung</u> Bevölkerungsentwicklung Bevölkerungspyramide Demographie demographische Entwicklung Geburtenrate Prognose Sterberate <u>Gleichberechtigung</u> Feminismus gleichberechtigt Gleichberechtigung gleichwertige Lebensbedingungen Gutertrennung Lebensstandard Miteinander Recht auf ... Rolle der Frau</p>

Sozialversicherung Versicherungsbeitrag	
--	--

Redemittel fürs Sprechen und Schreiben

Einwände oder Zweifel äußern

- Sie haben zwar Recht, aber ich meine trotzdem, dass ...
- Ich verstehe, was Sie sagen, aber ...
- Das stimmt zwar, aber ...
- Einerseits stimme ich Ihnen zu, wenn Sie sagen, dass ..., aber andererseits sollte man nicht außer Betracht lassen, dass ...
- Ich verstehe, dass ..., aber ...
- Ja, aber ich möchte doch darauf bestehen dass...
- Da wäre ich mir nicht so sicher, ob...

eigenes Verständnis sichern

- Also, Sie haben gesagt, dass ... Habe ich Sie da richtig verstanden?
- Könnten Sie das Letzte vielleicht noch einmal mit anderen Worten wiederholen?
- Könnten Sie mir kurz erklären, was Sie unter "...“ verstehen?

nachfragen

- Darf ich Ihnen direkt dazu eine Frage stellen: ...?
- Ich hätte eine Frage, bitte: ...?
- Darf ich kurz nachfragen: ...?

etwas ergänzen / differenzieren

- Ich würde gern noch etwas dazu ergänzen: ..
- Ich möchte Folgendes hinzufügen: ...
- Darf ich noch auf etwas Anderes kommen? ...

abschließen

- Zum Schluss möchte ich das Wichtigste zusammenfassen.
- Lassen Sie mich zum Abschluss noch sagen, dass ...

Texte

Die Verschiedenheit der Charaktere und Gemüter

Hand erfordern. Seine ruhevoll Bedachtsamkeit, seine Treue und Zuverlässigkeit sollen Grund Die Verschiedenheit der Charaktere und Gemüter wurde bereits 400 Jahre vor u.Z. von dem griechischen Arzt Hippokrates untersucht. Er teilte die Gattung homo sapiens in 4 verschiedene Kategorien ein: in Choliker, Sanguiniker, Phlegmatiker und Melancholiker.

Der reine Choliker ist ein hitziger, jähzorniger, aufbrausender Mensch. Will man sich seine eigene Ruhe bewahren, so lässt man den Choliker am besten in Frieden. So rasch er aufbraust, so schnell beruhigt er sich auch wieder. Und erst dann kann man mit ihm ein vernünftiges Wort reden.

Der reine Phlegmatiker ist ein Träger, wenig lebhafter, kalter Mensch. Ruhe und Bedächtigkeit gehen dem Phlegmatiker über alles. Er ist am richtigen Platz in solchen Berufen, die keinen Feuergeist, dafür aber eine ruhige genug sein, ihm einiges von seinem Phlegma nachzusehen.

Der reine Sanguiniker ist ein hitzköpfiger, lebhafter, vollblütiger, freudiger Mensch. Sein Charakter ist labil und ohne Festigkeit. Wer sich auf ihn verlässt, kann Schiffbruch erleiden. Ihm gelingt es nicht immer, sich zu konzentrieren und gewissenhaft zu sein. Seine Devise ist: „Leben und leben lassen“. Er wird als allzeit fröhlicher, charmanter, einfallreicher Gesellschafter geschätzt.

Der reine Melancholiker ist ein schwermütiger, düsterer Mensch. Er ist sich selber überdrüssig und sieht das Leben als Damoklesschwert, das gefahrdrohend über seinem Kopf schwebt und jederzeit hinunterstürzen kann. Er ist misstrauisch und ungesellig, weil er argwöhnisch ist und hinter jedem seinen persönlichen Feind sieht. Sein misstrauisches Auge will immer zuerst das Negative sehen.

Keine der Temperamentgruppen kommt sozusagen in Reinkultur vor. Temperamente sind in der Regel vermischt. Im Alltag begegnen wir oft den Typen, die eine komplizierte Mischung von Wesenzügen verschiedener Charaktertypen sind. Es gibt z.B. einen Typ „Lob – mich- oder – ich – fress – dich“ – Menschen, bei dem die Eitelkeit dominiert. Der eitle

Mensch braucht Schmeicheleien wie andere das tägliche Brot. Immer wieder möchte er hören, dass er beruflich der befähigste, bestgebaute oder charmanteste Mensch sei. Wird ihm geschmeichelt, ist gut mit ihm auszukommen.

Partner fürs Leben

Zu den Persönlichkeitseigenschaften beiderlei Geschlechts, die das Partnerideal charakterisieren, gehören in erster Linie Verlässlichkeit und Treue, Hilfsbereitschaft und achtungsvolle Umgangsformen, Interesse für die Arbeit des anderen, Bemühungen um sexuelle Harmonie. Auch die Erwartung, dass der Partner Kinder wünscht, ein liebevoller Vater oder liebevolle Mutter ist, gehört zu den bevorzugten Wünschen. Die Aufzählung wäre unvollständig, würde nicht auch erwähnt, dass im Partnerwunschbild der Männer die Frau mit hübschem Gesicht und guter Figur eine wichtige Rolle spielt. Frauen orientieren sich mehr am Gesamteindruck, so am „sportlichen männlichen Typ“.

Eine große Rolle spielt auch für die Frauen, dass der Partner fürs Leben ihre beruflichen Leistungen und die damit verbundenen Probleme anerkennt. Sie erwarten vom Mann nicht nur berufliches Können, sondern auch gesunde Lebensweise und das Beschäftigen mit Literatur und Kunst. Sie suchen einen Partner, der in der Ehe weder die Führung übernimmt noch sich unterordnet, sondern an einer Gemeinschaftlichkeit interessiert ist, wobei jeder die häuslichen Tätigkeiten ausführt, zu denen er am meisten befähigt ist.

Im Mittelpunkt der von jungen Leuten beiderlei Geschlechts abgelehnten Eigenschaften stehen Untreue, Unehrlichkeit, Unzuverlässigkeit. Die Frauen sind besonders gegen Gewaltigkeiten der Männer, Rücksichtslosigkeit und Alkoholismus, die Männer – gegen mangelhafte Bereitschaft zu Versöhnung, Launenhaftigkeit, extreme Großzügigkeit in Gelddingen, aber auch gegen die Jagd nach jedem Fleckchen und Stäubchen in der Wohnung.

Kleine Dienste unter Freunden – lieber mal ein „Nein“ riskieren!

Wenn Freunde oder Bekannte um einen Gefallen bitten, sagt man oft „Ja“, ohne lange nachzudenken. Denn man möchte den anderen nicht enttäuschen oder gar im Stich lassen, obwohl man der Bitte vielleicht gar nicht nachkommen möchte. „Hilfst du mir beim Umzug?“ „Was würdest du als Rechtsanwältin in diesem Fall machen?“ Oder, ganz klassisch: „Du bist doch Arzt, kannst du dir nicht eben meine Schulter ansehen, mir tut es hier immer so weh ...“ Aber manchmal ist es für die Freundschaft besser, wenn man einer solchen Bitte nicht nachkommt.

Die Bitte um einen Gefallen ist besonders im Zusammenhang mit Beruflichem problematisch. So durfte es einer Juristin zum Beispiel nicht unbedingt leichtfallen, fachlich fundierte Ratschläge zu geben, wenn man sie während eines Abendessens befragt. Wird der Freund oder Bekannte jedoch offiziell beraten, ist es schwierig, die Höhe des Honorars festzulegen. Falsch verstandene Tipps und anschließende Unstimmigkeiten bei der Bezahlung haben schon so mancher Freundschaft geschadet. Regelrecht gefährlich kann es unter Umständen werden, wenn ein Arzt am Küchentisch eine vage Diagnose stellt – und der Freund sich dann gar nicht mehr richtig untersuchen lässt oder sich im umgekehrten Fall ein Wochenende lang unnötige Sorgen macht. Daher ist es auf jeden Fall besser, wenn man Berufliches und Privates strikt auseinanderhält – und dann lieber eine kompetente Kollegin empfiehlt.

Auch bei anderen Freundschaftsdiensten sollte man gut überlegen, ob man sie wirklich leisten möchte. Wenn man sich selbst nicht im Klaren ist, bleibt oft ein ungutes Gefühl zurück. Vor allem wenn sich jemand lange nicht gemeldet hat und dann nur anruft, weil er etwas von einem will, fühlt man sich unter Umständen ausgenutzt. In solchen Situationen sollte man von Fall zu Fall entscheiden, wie man sich verhält. Bei den Überlegungen, ob man den Freundschaftsdienst leisten will, sollte man immer berücksichtigen, wer um Hilfe bittet, was man für ihn tun soll und ob die Beziehung auf Gegenseitigkeit beruht. Damit eine Ablehnung nicht als Krankheit empfunden wird, sollte man sie als Ich-Botschaft formulieren und möglichst offen über die Situation sprechen, etwa: „Weißt du, ich habe gerade so viel zu tun, ich kann dir leider nicht beim Umzug helfen.“ Was man auf keinen Fall tun sollte: Den anderen immer wieder hinhalten und vertrösten, wenn man eigentlich weiß, dass man der Bitte nicht nachkommen will. Das führt schnell zu Missverständnissen. Ein klares und

begründetes „Nein“ hingegen wirkt sich langfristig positiv auf die Beziehung aus, da Ehrlichkeit ja letztlich ein großer Freundschaftsbeweis ist.

Методичні рекомендації до проведення практичних занять

Теми практичних занять з курсу “Друга іноземна мова (німецька)” відповідають навчальному плану підготовки бакалаврів денної форми навчання спеціальностей 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) та 035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) Мова і література (англійська)» 4 курс.

Теми практичних занять є необхідною складовою частиною вивчення німецької мови. Вони дають можливість практично оволодіти німецькою мовою в різних видах мовленнєвої діяльності. Метою практичних занять є формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формах, навичок практичного володіння іноземною мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, що обумовлена професійними потребами: оволодіння новітньою інформацією через іноземні джерела.

Основні завдання практичних занять:

- розвиток монологічного мовлення з використанням фахової лексики;
- розвиток підготовленого та непередбаченого діалогічного мовлення з використанням лексики курсу та засвоєння граматичних конструкцій;
- розвиток навичок двостороннього усного та письмового перекладу.

За підсумками вивчення практичних тем студент повинен знати: функціональну лексику німецької мови тих тем, що вивчаються протягом року; граматичний матеріал в обсязі, передбаченому програмою курсу. Також студент повинен вміти: вільно читати, висловлюватися за темами курсу з використанням вивченої лексики та граматичного матеріалу, вільно перекладати та розуміти зміст тексту.

Плани практичних занять

п/п	Зміст практичного заняття	Кількість ауд.годин
I СЕМЕСТР		
<i>Змістовий модуль 3. Мистецтво та живопис</i>		24
Тема 1. Визначні музеї Німеччини та України. Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву.		8
Заняття 1.	1. Введення нового лексичного матеріалу «Bildende Kunst» [4: с. 4-5]. 2. Виконання завдань до тексту [4: с. 7-8 (1,2,3)]. 3. Читання тексту «Künstlich und kunstvoll» [4: с. 7-8]. 4. Відповіді на запитання до тексту та виконання завдань до тексту [4: с. 8 (1.2, 1.3, 1.4)].	2
Заняття 2.	1. Розширення лексичного запасу студентів [4: с. 4]. 2. Презентації студентів за темою «Berühmte Porträts». 3. Робота в групах «Berühmte Porträts». 4. Виконання вправ за темою «Дієприкметник. Дієслівні та іменні особливості дієприкметника»	2
Заняття 3.	1. Активізація лексичного матеріалу. 2. Читання уривків з художніх творів з описанням головних героїв. 3. Вибір найбільш яскравого описання автора. 4. Гра «Zwei Zeichnungen: Fälschung und Original» 5. Виконання лексико-граматичних вправ за темою [4: с. 10-11 (3.5., 3.6)].	2
Заняття 4.	1. Активізація лексичного матеріалу. 2. Гра «Berühmte Gemälde» [4: с. 8-9]. 3. Переклад речень на німецьку мову. 4. Описання картин за темою [4: с. 9 (1, 2)].	2

	5. Прослуховування музичних уривків [4: с. 9 (4)].	
Тема 2. Творчість німецьких та українських художників. Пасивний стан. Утворення та вживання пасиву. Пасив з модальними дієсловами.		6
Заняття 5.	1. Розширення лексичного та граматичного матеріалу. 2. Читання тексту «Von den Gestaltungsmitteln der Malerei» [4: с. 10 (6)]. 3. Відповіді на питання до тексту [4: с. 11 (7)]. 4. Виконання граматичних вправ за темою заняття.	2
Заняття 6.	1. Виконання лексичних вправ [4: с. 12-13 (10, 11, 12)]. 2. Читання тексту «Die Geschichte der Kunststrichtungen» [4: с. 14-18]. 3. Виконання лексичних вправ [4: с. 19-20 (2,3)]. 4. Визначення картин за епохами мистецтва Виконання лексичних вправ [4: с. 20-21 (4)]. 5. Читання тексту «Albrecht Dürer» [4: с. 22-23]. 6. Виконання лексичних вправ [4: с. 24 (4,5)].	2
Заняття 7.	Написання самостійної роботи та словникового диктанту.	2
Тема 3. Інтерпретація картин. Безособовий пасив. Конструкція sein + дієприкметник II.		10
Заняття 8.	1. Введення нового лексичного матеріалу за темою [4: с.6-7]. 2. Аудіювання [11: с.11 (8)]. 3. Виконання завдань до тексту [4: с.26]. 4. Відповіді на запитання [11: с.11 (8в)]. 5. Робота в парах (діалоги за зразком) за темою «Die teuersten Gemälde der Welt»	2
Заняття 9.	1. Розширення лексичного матеріалу. 2. Виконання завдання «Die Bestimmung der Epoche» [4: с.29 (3,4,5)]. 3. Рольові ігри за темою заняття. 5. Читання тексту «Gustav Klimt», обговорення в парах та своя думка за темою. [4: с. 30-31].	2
Заняття 10.	1. Читання тексту та робота над завданнями до нього [4: с.31 (9)]. 2. Аудіювання [11: с.18 (19)]. 3. Обговорення інтерв'ю в парах. 4. Монологічне мовлення за темою «Die Schönheit rettet die Welt».	2
Заняття 11.	1. Обговорення та інтерпретація картин Густава Клімта та виконання лексичних вправ [4: с. 31-32(2,3)]. 2. Прослуховування описання трьох картин Клімат та обговорення. 3. Виконання лексичних вправ [4: с. 32-33 (13,14)]. 4. Презентація своїх портретів великих художників.	2
Заняття 12.	Перевірка знань за темою змістового модуля (написання модульної контрольної роботи).	2
Змістовий модуль 2. Робота – це півжиття...		26
Тема 1. Робота.. Дієприкметник. Дієслівні та іменні особливості дієприкметника.		6
Заняття 13.	1. Введення нового лексичного матеріалу за темою «Arbeit ist ein halbes Leben» [1: с. 40-41]. 2. Читання тексту та робота над ним в групах [1: с. 41-42]. 3. Виконання завдань до тексту [1: с. 42]. 4. Робота в прах «Das Beschreiben der Berufe und ihr Erraten».	2
Заняття 14. Заняття 15.	1. Розширення лексичного матеріалу за темою. 2. Виконання комунікативних завдань [2: с.30-31].	4

	3. Презентація найкращої професії. 4. Обговорення критеріїв оцінювання. 5. Обирання найкращої презентації.	
Тема 2. Мій шлях до професії. Синтаксичні функції дієприкметника. Конструкція sein + дієприкметник перехідних дієслів.		6
Заняття 16.	1.Розширення лексичного матеріалу «Mein Weg zum Job». 2. Ознайомлення з аудіотекстом [1: с. 42(2a)]. 3. Обговорення в парах. 4.Виконання граматичних вправ за темою «Кон'юнктив I».	2
Заняття 17. Заняття 18.	1. Перевірка домашніх вправ за граматичною темою «Konjunktiv I» [3: с. 265-267]. 2. Обговорення питання «Schritte zum Erfolg». 3. Виконання комунікативних завдань [1: с. 32-33 (2, 3, 4)]. 4. Написання самостійної роботи за темою.	4
Тема 3. Мотивація – демотивація. Кон'юнктив. Утворення форм кон'юнктиву.		4
Заняття 19 Заняття 20.	1.Введення нового лексичного матеріалу за темою «Мотивація - демотивація». 2. Читання тексту «Wenn die Arbeit beglückt» [1: с. 44-45]. 3. Обговорення тексту, відповіді на питання до нього [1: с. 45]. 4. Виконання комунікативних завдань [1: с. 45 (2,3)]. 5. Обговорення питання «Was motiviert und was demotiviert bei der Arbeit?»	4
Тема 4. Дух колективу. Кон'юнктив II. Основні питання про кон'юнктив.		4
Заняття 21.	1. Перевірка домашніх вправ за граматичною темою «Konjunktiv II» [3: с. 265-267]. 2. Читання тексту та робота над ним в групах [1: с. 45-46]. 3. Виконання завдань до тексту [1: с. 46]. 4. Обговорення тексту в групах	2
Заняття 22.	1. Активізація лексичного матеріалу. 2. Виконання творчих завдань за темою «Як підняти дух у колективі». 3. Обговорення значення таких вправ для колективного духу підприємства.	2
Тема 5. Рекламуйте себе! Кон'юнктив II. Використання дієслівних форм кон'юнктиву II.		6
Заняття 23.	1. Робота над активним вокабуляром. 2. Ознайомлення з інформацією про складання мапи для співбесіди [1: с. 48)]. 3. Перегляд відеоматеріалу за темою «Vorstellungsgespräch» [youtube]. 5. Обговорення переглянутого відео.	2
Заняття 24.	1. Робота над активним вокабуляром. 2. Обговорення презентацій студентів за темою «Vorstellungsgespräch». 3. Запитання за темою доповіді. 4. Вибір найкращої презентації.	2
Заняття 25.	Перевірка знань за темою змістового модуля (написання модульної контрольної роботи).	2
II СЕМЕСТР		50
Змістовий модуль 1. Батьківщина це...		26
Тема 1. Батьківщина. Кон'юнктив II. Окремі випадки вживання Кон'юнктиву II		6

Заняття 1.	1. Ознайомлення з новим лексичним матеріалом [1: с.8-9]. 2. Робота в групах «Heimat ist...» [1: с.8-9]. 3. Дискусія в групі. 4. Виконання завдань за темою «Assoziationen mit dem Wort „Heimat“» [1: с.10-11].	2
Заняття 2.	1. Презентація проєктів «Assoziationen mit dem Wort „Heimat“». 2. Обговорення в групах проєктів. 3. Обирання найкращої презентації.	2
Заняття 3.	1. Введення нового граматичного матеріалу за темою «Konjunktiv». 2. Виконання граматичних вправ за темою. 3. Читання тексту [2: с.8]. 4. Обмін інформацією за темою «Die Gründe, warum die Leute aus dem Ausland zurückkehren» (робота в парах та групах) [1: с.195 (4)].	2
Тема 2 . Нова батьківщина. Кон'юнктив II. Сполучникове та безсполучникове вживання речень нереального бажання.		6
Заняття 4. Заняття 5.	1. Розширення лексичного матеріалу. 2. Читання тексту «Mein Glück in der neuen Heimat» та виконання завдань до тексту [1: с.10 – 11 (1-3)]. 3. Діалогічне мовлення за темою «Gründe, warum die Menschen auswandern». 4. Написання листа другу за темою «Ich wohne jetzt im Ausland».	4
Заняття 6.	1. Введення нового граматичного матеріалу «Konjunktiv II» 2. Виконання вправ за темою заняття. 3. Дискусія за темою «Die Vorteile und Nachteile im Ausland zu leben».	2
Тема 3. Запозичені слова. Кон'юнктив II. Основні правила використання речень нереальної умови.		4
Заняття 7.	1. Обмін інформацією про картинки за темою в парах [1: с.24]. 2. Ознайомлення з новою лексикою за темою. 3. Виконання лексико-граматичних вправ за темою [2: с.18-20].	2
Заняття 8.	1. Аудіювання за темою «Emotionen» [1: с.25]. 2. Висловлювання за темою. 3. Виконання лексико-граматичних вправ за темою [1: с.25 (2, 3а)]. 4. Обговорення питання «Nonverbale Kommunikation».	2
Тема 4. Непорозуміння. Кон'юнктив II. Речення нереального порівняння.		4
Заняття 9. Заняття 10.	1. Розширення лексичного матеріалу за темою «Missverständliches» [1: с.14]. 2. Аудіювання за темою [1: с. 14]. 3. Відповіді на запитання до аудіо тексту. 4. Обговорення в групі. 5. Діалогічне мовлення «Missverständnisse im Ausland».	4
Тема 5. Інтеграція. Кон'юнктив II. Нереальні речення наслідку.		6
Заняття 11.	1. Робота над асоціограмою «Integration» [1: с.16].. 2. Аудіювання радіопередачі «Problem der Integration» [1: с. 16]. 3. Виконання завдань до аудіотексту [1: с. 16 (1,2 (а,в))]. 4. Обговорення доповіді.	2

Заняття 12.	1. Перевірка домашніх вправ за темою «Konjunktiv II» 2. Прослуховування інтерв'ю за темою «Was ist so wichtig bei der Integration?» [1: с. 17]. 3. Складання інтерв'ю за зразком. 4. Виконання лексико-граматичного завдання [1: с. 17-18] та [2: с.15-16] 5. Перегляд відео за темою «Ganz von vorn beginnen». 6. Обговорення відеороліку.	2
Заняття 13.	Перевірка знань за темою змістового модуля (написання модульної контрольної роботи).	2
Змістовий модуль 4. Живемо разом.		10
Тема 1. Живемо разом. Кон'юнктив I. Утворення форм кон'юнктиву I.		4
Заняття 14. Заняття 15.	1. Введення лексичного та граматичного матеріалу. 2. Виконання завдань за темою «Konjunktiv II». 3. Робота з картинками. Обговорення [1: с. 56-57]. 4. Виконання лексичних вправ за темою «Zusammen leben» [1: с. 42-43].	4
Тема 2. Спорт проти насильства. Кон'юнктив I. Вживання кон'юнктива I у самостійному реченні.		6
Заняття 16.	1. Введення нової лексики до [3: с. 91-123]. 2. Читання тексту «Sport gegen Gewalt» [1: с. 58]. 3. Обговорення тексту. 4. Виконання завдань до тексту [1: с. 59]. 5. Виконання лексико-граматичних вправ [2: с.44-45]. 6. Написання словникового диктанту.	2
Заняття 17.	1. Розширення лексичного матеріалу. 2. Виконання вправ за темою «Konjunktiv». 3. Виконання лексико-граматичних вправ [2: с.25-26]. 4. Прослуховування інтерв'ю з експертом за темою «» [1: с. 32]. 5. Обговорення інтерв'ю. 6. Читання тексту за темою «Richtig streiten» [1: с. 33]. 7. Обговорення тексту в парах. 8. Складання діалогів за ситуаціями [1: с. 35].	2
Заняття 18.	1. Введення нової лексики за темою «Smalltalk - die Kunst der kleinen Worte» [1: с. 30]. 2. Читання тексту «Geschickt smalltalken» [1: с. 30]. 3. Виконання лексико-граматичної вправи [1: с.30(1)]. 4. Аудіювання [1: с.30 (2а, в)]. 5. Складання діалогів «Smalltalk».	2
Тема 3. Бідність це не сором. Кон'юнктив I. Вживання кон'юнктива I у складному реченні.		4
Заняття 19. Заняття 20.	1. Введення нової лексики. 2. Виконання тесту «Wann ist der Mensch arm?» [1: с. 60-61]. 3. Обговорення в парах. 4. Аудіювання [1: с. 62-63]. 5. Виконання лексико-граматичних вправ [1: с.63].	4
Тема 4. Я роблю світ таким, яким він мені подобається. Кон'юнктив I. Кон'юнктив у непрямій мові.		6
Заняття 21.	1. Введення нової лексики [1: с.26]. 2. Обговорення завдань «» [1: с.26 (1,2)]. 3. Аудіювання за темою «Körpersprache» [1: с.26 (3)]. 4. Обговорення аудіо. 5. Висловлювання своєї думки за питанням «Verraten die Gesten die Gefühle der Menschen»	2

Заняття 22.	1. Виконання лексико-граматичних вправ за темою [2: с.21-22]. 2. Презентації студентських проєктів за темою «Frühes Fremdsprachenlernen» 3. Обговорення презентацій. 4. Написання словникового диктанту	2
Заняття 23.	1. Перегляд відеоматеріалу [Lektion 8.Einblicke]. 2. Обговорення відео за темою. 3. Робота в парах та групах. 4. Перевірка знань (написання словникового диктанту)	2
Тема 5. Маленька різниця (жінки та чоловіки). Кон'юнктив I. Окремі випадки вживання.		4
Заняття 24.	1. Введення нового лексичного матеріалу «Der kleine Unterschied». 2. Обговорення питання «Was wünschen sich die Männer und die Frauen?» 3. Читання тексту «Образ сучасної жінки та чоловіка в суспільстві.» [4: с. 7-8]. 4. Відповіді на запитання до тексту та виконання завдань до тексту [4: с. 8 (1.2, 1.3, 1.4)]. 5. Активізація граматичного матеріалу за темою «Konjunktiv». Підготовка до контрольної роботи. 6. Дискусія за темою «Традиційна роль жінки в родині. Зміна ролей»	2
Заняття 25.	Перевірка знань за темою змістового модуля (написання модульної контрольної роботи).	2

Рекомендована література

1. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte** Mittelstufe Deutsch B2. Lehrbuch / Koithan Ute, Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.
2. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte** Mittelstufe Deutsch B2. Arbeitsbuch / Koithan Ute, Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.
3. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik./ H. Dreyer, R. Schmitt. – München : Verlag für Deutsch, 1996. – 370 S.
4. Бориско Н.Ф. Бизнес-курс немецкого языка./ Н.Ф. Бориско. – К.: Заповіт, 1996. – 320 с.
5. Гутникова А.В. Методические указания к развитию навыков устной речи на немецком языке./ А.В. Гутникова – Мариуполь : МГИ, 2002. – 87 с.
6. Євгененко Д. А., Білоус О. М. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. / Д.А. Євгененко, О. М. Білоус. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 334 с.
7. Супрун Н.И., Кулигина Т.И. Практический курс немецкого языка / Н.И.Супрун, Т.И.Кулигина. – М.: Ин. язык, 2004. – 416 с.
8. Aufderstraße H., Bock H. Themen neu. Kursbuch 1 (Arbeitsbuch1) / H. Aufderstraße, H. Bock – Berlin: MaxHueber Verlag, 1998. – 160 с.
9. Gerbes Johannes. Umweltschutz in Deutschland./ Johannes Gerbes. – Leipzig: Schubert-Verlag, 2008. – 134 S.
10. Häublein W. Memo/ W. Häublein. – Berlin : Langenscheidt, 1997. – 365 S.
11. Istschenko N., Karpus A., Perkowska I. Deutsch. / N.Istschenko, A.Karpus, I.Perkowska. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 243 с.
12. Meyer S. Jugendlexikon. / S. Meyer. – Wien : Meyers Lexikonverlag, 1989. – 325 S.
13. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt am Main: Max Hueber Verlag, 2000. – 426 S.

Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів

Самостійна робота – є важливою складовою частиною курсу «Друга іноземна мова (німецька)», оскільки вона спрямована на підвищення рівня володіння мовою та розвиток здатності студентів до самостійного вивчення німецької мови.

Метою самостійної роботи з німецької мови є вирішення таких взаємопов'язаних завдань: 1) удосконалення знань, навичок і вмінь, набутих на практичних заняттях; 2) формування умінь аналізувати німецькомовні джерела (бібліотечний каталог, довідник, словники, Інтернет) та знаходити нову текстову, графічну, аудіо та відео інформацію, пов'язану з процесом навчання або спеціальністю; 3) розширення світогляду студентів; 4) розвиток здатності до самооцінювання та самокорекції; 5) розвиток творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків.

Самостійна робота з німецької мови – це самостійна навчально-пізнавальна діяльність проблемного, творчого та практичного характеру. Самостійна робота базується на володінні студентами навичками та вміннями, набутими на практичних заняттях з німецької мови, тому важливим є те, щоб студенти якнайповніше використовували ці навички та вміння під час самостійної роботи. Значний вплив на формування особистості майбутнього фахівця здійснює належна організація самостійної навчальної діяльності. Необхідною умовою організації самостійної роботи з німецької мови є врахування таких вимог:

- інформативність і змістовність, які сприяють реалізації практичних та загальноосвітніх цілей;
- комунікативна спрямованість: усі види самостійної роботи повинні забезпечувати користування іноземною мовою як засобом одержання і передачі інформації в типових природних ситуаціях спілкування;
- ситуативність; орієнтація завдань на підвищення мовленнєвої активності студентів; емоційність форм і способів реалізації, що сприяє підвищенню інтересу студентів до іншомовної діяльності.

Самостійна робота студентів важлива складова ефективної підготовки фахівців. Значний вплив на формування особистості майбутнього фахівця здійснює належна організація самостійної навчальної діяльності. У процесі організації самостійної роботи з іноземної мови необхідно враховувати як психологічні особливості особистості, так і психологічні особливості колективу: рівень його розвитку, ступень організації, психологічної, інтелектуальної та емоційної єдності. Знання психологічних особливостей студентів – необхідна передумова успішного виконання вибору відповідних форм самостійної роботи, визначення змісту цих форм організації самостійної роботи. Результативність самостійної роботи з іноземної мови передбачає врахування таких аспектів в його організації, які забезпечують взаємодію взаємозумовлених факторів впливу на особистісний розвиток фахівця та формування його комунікативної компетенції, а саме: мотиваційного, ситуативного, комунікативного, особистого і діяльнісного. Необхідною умовою організації самостійної роботи є формування особистісної значущості навчання, яка виникає у студента внаслідок його інтересу не тільки до змісту навчального матеріалу, а й самого процесу набуття знань. Для розвитку продуктивної самостійної роботи доцільно використовувати таку її організацію, яка поступово орієнтує студентів на підвищення автономії їхнього навчання. За принципами діяльнісного та конструктивного підходів модель навчання іноземній мові - “студент - засоби навчання - викладач”. Основними організаційними принципами самостійної роботи з іноземної мови є принципи добровільності та масовості, принцип врахування і розвитку індивідуальних особливостей та інтересів студентів, принципи комплексності, захопленості та розвитку ініціативи

Самостійна робота передбачає:

- попередню підготовку до практичних занять;

- виконання ситуаційних завдань і вправ;
- підготовку до обговорення окремих питань;
- підготовку доповідей німецькою мовою;
- самостійне вивчення окремих питань тем курсу;
- огляд рекомендованих бібліографічних джерел.

За виконання завдань кожного модулю студент може отримати максимальний бал «5».

Завдання для самостійної роботи за темою „Die Kunst und die Malerei“

1. *Machen Sie sich mit neuen Vokabeln zum Thema bekannt.*

2. *Welches Wort passt? Gibt es auch mehrere Möglichkeiten?*

künstlich - künstlerisch - artistisch - artifiziell - kunstvoll - gekünstelt

- In ihrer Freizeit malt sie sehr viel, sie hat eine _____ Ader.
- Sein _____, professionelles Lächeln finde ich nicht angenehm.
- Er wird nur durch _____ Beatmung am Leben erhalten.
- Dieses alte schmiedeeiserne Gitter ist sehr _____ beitet.
- Die gestrige _____ Darbietung der Seiltänzerin im Zirkus war einfach überwältigend.
- Dieser Pudding hat einen _____ Geschmack.
- Obwohl das nur Skizzen sind, haben sie einen hohen _____ Wert.
- Ihr Verhalten wirkt irgendwie nicht echt, sondern _____.
- Die Preise wurden _____ in die Höhe getrieben.

Welche beiden Wörter können häufig synonym verwendet werden?

3. *Wer oder was kann sein?*

	Person	Sache
künstlerisch		
künstlich		
artifiziell		
artistisch		
kunstvoll		
gekünstelt		

4. *Betrachten Sie die Bilder auf beiden Seiten.*

5. Wählen Sie zu jedem Bild ein passendes Musikstück. Beschreiben Sie die Musik. Verwenden Sie dabei Wörter und Ausdrücke, mit denen Sie Ihre Wahl begründen können.

	...	...	
	sanft.	Sanfte Musik	gibt den Eindruck des Bildes „...“ wieder wirkt ähnlich wie das Bild (von) ... ist ein schöner Gegensatz zum Bild „...“ passt gut zum Bild mit dem Titel „...“ trifft gut die Stimmung des Bildes (von) ... und dazu das Bild „...“ finde ich spannend.
	ruhig.	Ruhige Musik	
Das 1. Musikstück ist	ernst.	Ernste Musik	
Die Musik Nr. ...klingt	gefühlvoll.	Gefühlvolle Musik	
Das Lied Nr. ... finde ich	klassisch.	Klassische Musik	
	modern.	Moderne Musik	
	hart.	Harte Musik	
	...	...	

Bild von	Musikstück(e)	Bild von	Musikstück(e)
<i>Albrecht Dürer</i>		<i>Gabriele Munter</i>	
<i>Arnold Böcklin</i>		<i>Rolf Iseli</i>	
<i>Gustav Klimt</i>		<i>Elvira Bach</i>	

a) Äußern Sie zu jedem Bild Ihre persönlichen Eindrücke.

b) Beschreiben Sie ein Bild genau. Sie finden passende Wörter und Ausdrücke in der Wort-Kiste.

das Bild stellt ... realistisch dar	wirkt lebendig	transportiert eine ... Stimmung	ist ein konkretes Bild	sieht wie ein Foto aus	bedeutet ...	gibt...wieder	das Gemälde zeigt
eine Person	lässt ein Gefühl von ...	entstehen	ist klassisch				
der Maler schafft einen neuen Stil	beschäftigt sich kritisch mit...	gibt einer Idee Ausdruck	die Malerin analysiert die Lebenswelt	mischt die Farben	produziert	aktuelle Kunst	die Künstlerin ist beeinflusst von...
von...	der Künstler arbeitet mit natürlichen Farben	öffnet	einen neuen Blick auf				

Завдання для самостійної роботи за темою „Arbeit. Bewerbung“

1. Machen Sie sich mit neuen Vokabeln zum Thema bekannt.

2. Ergänzen Sie die fehlenden Konnektoren:

entweder ... oder	zwar ... aber
weder ... noch	sowohl ... als auch
je ... desto	nicht nur ... sondern auch
einerseits ... andererseits	

1. Wer ein eigenes Unternehmen aufbauen möchte, muss ... eine gute Idee haben, ... viel Organisationstalent und Geduld.
2. Er hat ... nicht Musik studiert, ... er spielt so gut Klavier, dass er damit sein Geld verdienen kann.
3. ...wollte er viele Länder kennen lernen, ... ist er gern mit Menschen zusammen – so ist er Reiseleiter geworden.
4. Er möchte nach dem Studium ... ein Praktikum machen ... noch ein Jahr ins Ausland gehen.
5. .... länger sie an dem Projekt arbeiten, ... spannender finden sie es.
6. Seine Arbeit hat ihm ... Spaß gemacht, ... hat er genug Geld verdient, so hat er sich eine neue Stelle gesucht.
7. ... ihre Eltern ... ihre Freunde haben ihr geraten, Medizin zu studieren.
8. Wenn ich ... kreativ sein kann und ... abwechslungsreiche Aufgaben erledige, dann macht mir die Arbeit viel Spaß.
9. Ein Arbeitnehmer sollte von seiner Tätigkeit ... überfordert ... unterfordert sein.
10. Studien haben gezeigt, dass das Gehalt ... wichtig ist, damit ein Mitarbeiter motiviert ist, vor allem ... erscheint wichtig, dass die Anforderungen am Arbeitsplatz mit den Interessen und Fähigkeiten des Angestellten übereinstimmen.

3. Suchen Sie im Internet oder in Zeitungen eine deutsche Stellenanzeige, auf die Sie sich bewerben möchten.

Tipp: Zum Recherchieren von Stellenanzeigen in Deutschland können Sie folgende Links verwenden.

<http://www.stellenanzeigen.de/>

<http://www.jobs.de/>

<http://www.online-stellenmarkt.net/>

<http://stellenmarkt.sueddeutsche.de/>

4. Recherchieren Sie die Informationen über die berühmte Kult-Brause – Bionade.

www.bionade.de/

5. Thema: Berufswahl / Ausbildungsplatz suche:

1) Klicken Sie in der linken Spalte auf Berufe von A-Z. Wählen Sie einen Beruf, der Sie interessiert. Lesen Sie die Kurz-Beschreibung des Berufs.

<http://www.planet-beruf.de/Berufskunde-Quiz.2726.0.html?&type=100>

Welche Aufgaben und Tätigkeiten werden genannt?

Beruf	Aufgaben	Tätigkeiten

Bei vielen beschriebenen Berufen finden Sie auch einen Tagesablauf. Wäre der Tagesablauf Ihres gewählten Berufs für Sie attraktiv?

2) Stellen Sie Tätigkeiten und Aufgaben des von Ihnen gewählten Berufs im Kurs vor. Sagen Sie auch, warum der Beruf zu Ihnen passt.

3) Hier bekommen Sie Informationen zum richtigen Auftreten im Vorstellungsgespräch. Lesen Sie die Informationen, sehen Sie das Beispiel-Video und machen Sie die Übung. Was war neu für Sie?

http://www.planet-beruf.de/5_2_1_uebersicht_dos_und_donts.html

4) Berichten Sie von eigenen Erfahrungen in Vorstellungsgesprächen.

Завдання для самостійної роботи за темою „Heimat. Integration“

1. Machen Sie mit den neuen Vokabeln bekannt.

2. Wortstellung im Satz: Bringen Sie die folgenden Satzteile in eine richtige Ordnung:

1. gehen / aus beruflichen oder privaten Gründen / manche Leute / ins Ausland.
2. nach Neuseeland / Doris / ging / , / verloren hatte / nachdem / in Deutschland / sie / ihren Job.
3. schrieb / sie / viele Bewerbungen / , / sie / zunächst / aber / hatte / und / keinen Erfolg / frustriert / war.
4. sie / in Neuseeland / seit einigen Jahren / jetzt / lebt / zufrieden.
5. jeden Tag / fast / man / etwas Neues / erlebt / , / im Ausland / wenn / lebt / man.
6. fühlt sich / sehr wohl / sie / in ihrer neuen Heimat / , / manchmal / Heimweh / aber / hat / sie / auch / vermisst / und / Freunde und Familie.
7. inzwischen / obwohl / sie / spricht / gut Englisch / , / manchmal / um Gefühle und Gedanken auszudrücken / , / fehlen / die richtigen Worte / ihr.

3. Redemittel – „eine Meinung ausdrücken“ Was passt? Ordnen Sie zu.

- 1 eine Meinung äußern
- 2 einer anderen Meinung zustimmen
- 3 eine andere Meinung ablehnen

- a Ich denke, ...
- b Ich finde, da hast du / haben Sie unrecht.
- c Natürlich, ganz deiner/Ihrer Meinung.
- d Das hatte ich nicht gedacht, aber du hast / Sie haben mich überzeugt.
- e Ich bin überzeugt, dass ...
- f Das ist einfach nicht wahr.
- g Meiner Meinung nach ...
- h Das sehe ich auch so.
- i Es konnte zwar sein, dass ..., aber ich bin anderer Meinung, denn ...
- j Das ist Unsinn!
- k Mein Standpunkt ist, dass ...
- l Ich bezweifle, dass ...
- m Ich stimme dir/Ihnen vollkommen zu.
- n Nein, da widerspreche ich aber ganz energisch.
- o Der Aussage kann ich voll und ganz zustimmen.
- p Ich bin der Ansicht, dass ...

- q Ich sehe das ganz anders. Ich denke, ...
- r Ja, das kann ich mir gut vorstellen.
- s Da hast du / haben Sie völlig recht.
- t Ich denke, diese Einstellung ist falsch, denn ...
- u Selbstverständlich ist das so, denn ...
- v Ich meine, ...

Markieren Sie Redemittel, die Ihnen besonders gefallen und die Sie in folgenden Diskussionen benutzen möchten.

4. Jemand möchte in Ihr Land auswandern. Stellen Sie wichtige Informationen zusammen.

Tipp: Suchen Sie auf entsprechenden Internetseiten Ihres Landes und notieren Sie die wichtigsten Informationen. Sie können auch die folgenden Adressen verwenden. Beide Adressen geben Auskünfte über einige Länder, wenn man von Deutschland aus dorthin auswandern möchte.

<http://www.auswandern-tipps.de/>

<http://www.auswandern-heute.de/>

5. Recherchieren Sie die Informationen über den berühmten Regisseur Fatih Akin. Äußern Sie Ihre Meinung zu seinen Filmen. Was ist das häufigste Thema davon?

<http://www.filmreporter.de/stars/93;Fatih-Akin>

6. Immer mehr junge Deutsche wandern aus. Welche Gründe könnte es dafür geben? Machen Sie eine Liste mit fünf Gründen.

7. Gehen Sie auf die folgende Seite und vergleichen Sie Ihre Vermutungen mit den Informationen im Text.

<http://auswandern->

[tipps.suite101.de/article.cfm/ich_moechte_auswandern_was_muss_ich_beachten](http://auswandern-tipps.suite101.de/article.cfm/ich_moechte_auswandern_was_muss_ich_beachten)

8. Auf der oben genannten Webseite bekommen Sie viele Informationen darüber, was man beachten muss, wenn man auswandern möchte. Welche Punkte werden genannt?

9. Sehen Sie sich auf der folgenden Webseite die Statistik zum Thema Auswandern an.

http://www.auswandern-tipps.de/html/auswandern_statistiken.html

Versuchen Sie eine ähnliche Statistik für Ihr Land zu finden und vergleichen Sie.

Завдання для самостійної роботи за темою „Zusammen leben. Männer und Frauen“

1. Machen Sie sich mit neuen Vokabeln zum Thema bekannt.

2. Das Relativpronomen „wer“ kommt oft in Sprichwörtern vor. Recherchieren Sie im Internet und finden Sie weitere Beispiele. Was bedeuten sie?

Tipp: Sie können folgende Links verwenden.

In der alphabetisch sortierten Liste nicht nur nach Sprichwörtern mit „wer“ sondern auch nach Sprichwörtern mit „wem“ und „wen“ suchen.

<http://www.sprichwoerter.net/content/view/1467/1/>

<http://www.alle-sprichwoerter.de/>

3. Recherchieren Sie die Informationen über die berühmte Persönlichkeit Anne Will.

<http://daserste.ndr.de/annewill/>

4. Thema: Spenden über das Internet:

1) Auf der folgenden Seite finden Sie Informationen über Internetplattformen, bei denen man

Projekte weltweit unterstützen kann.

<http://www.heute.de/ZDFheute/inhalt/14/0,3672,7285390,00.html>

- a. Welche Vorteile werden genannt, über Internetplattformen zu spenden?
- b. Was für Projekte können zum Beispiel unterstützt werden?

2) Eine der Internetplattformen ist Betterplace: Hier finden Sie Projekte, die von den Benutzern besonders gut bewertet wurden. Wenn Sie für ein Projekt spenden würden, welches würden Sie auswählen und warum?

<http://de.betterplace.org/projects/top Rated>

3) Wie finden Sie die Möglichkeit, über das Internet zu spenden? Machen Sie sich dazu Notizen und stellen Sie Ihre Meinung in der Kleingruppe vor. Diskutieren Sie mögliche Vor- und Nachteile.

5. Männer und Frauen – zustimmen, zweifeln, ablehnen:

1) Beurteilen Sie die folgenden Aussagen:

	<i>Ich stimme zu</i>	<i>Ich bezweifle das</i>	<i>Ich stimme nicht zu</i>
Frauen hatten in der Geschichte nie die Chance, berühmt zu werden.			
Wenn ein Mann und eine Frau in der gleichen beruflichen Position sind, ist es richtig, dass ein Mann mehr verdient, denn er muss auch die Familie ernähren.			
Eine Frau ohne Mann ist wie ein Fisch ohne Fahrrad.			
Frauen arbeiten mehr als Männer: Sie haben einen Beruf und sie machen den Großteil der Hausarbeit.			
Viele Männer denken auch heute noch, dass sie im Beruf mehr erreichen müssen als Frauen.			

2) Suchen Sie Argumente und Beispiele, um Ihre Meinung zu vertreten.

3) Bilden Sie Dreier- oder Vierergruppen. Nehmen Sie die Redemittel im Lehrbuch auf Seite 65

zu Hilfe und diskutieren Sie. Informieren Sie abschließend kurz das Plenum über das Ergebnis

Ihrer Diskussion.

Тестові завдання для самоконтролю студентів

1. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Wenn er nicht so viele Fehler gemacht hätte, hätte er den Test nicht bestehen können.
- b) Wenn er nicht so viele Fehler gemacht hätte, hatte er den Test nicht bestanden können.
- c) Wenn er nicht so viele Fehler gemacht, hätte er den Test nicht bestehen können.
- d) Wenn er nicht hätte so viele Fehler gemacht, hätte er den Test nicht bestanden können.

2. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Wegen den Regen mussten wir die Reise absagen.
- b) Trotz dem Regen mussten wir die Reise absagen.
- c) Wegen des Regens mussten wir die Reise absagen.

d) Trotz der Regens mussten wir die Reise absagen.

3. Wählen Sie die richtige Antwort auf die Frage „Hast du so ein Auto schon mal gesehen? aus“

- a) Ja, einige Autos gibt es jetzt überall.
- b) Ja, manche Autos gibt es jetzt überall.
- c) Ja, welche Autos gibt es jetzt überall.
- d) Ja, solche Autos gibt es jetzt überall.

4. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) In der Schule viele Bücher gelesen werden müssen.
- b) In der Schule muss viele Bücher gelesen werden.
- c) In der Schule viele Bücher müssen gelesen werden.
- d) In der Schule müssen viele Bücher gelesen werden.

5. Welcher Satz entspricht der Aussage „Kannst du mir sagen, wie spät ist es?“

- a) Er fragt, ob sie ihm sagen könne, wie spät es ist.
- b) Er fragt, ob sie ihm sagen könne, wie spät es gewesen wäre.
- c) Er fragt, ob sie ihm sagen konnte, wie spät es sei.
- d) Er fragt, ob sie ihm sagen könnte, wie spät es war.

6. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Der Mann, bei den ich dich letzte Woche gesehen habe, ist heute hier gewesen.
- b) Der Mann, mit den ich dich letzte Woche gesehen habe, ist heute hier gewesen.
- c) Der Mann, mit dem ich dich letzte Woche gesehen habe, ist heute hier gewesen.
- d) Der Mann, womit ich dich letzte Woche gesehen habe, ist heute hier gewesen.

7. Welcher Satz entspricht der Aussage „Ich möchte, dass jemand den Drucker repariert“?

- a) Ich möchte jemand den Drucker reparieren.
- b) Ich möchte den Drucker zu reparieren lassen.
- c) Ich möchte den Drucker repariert haben lassen.
- d) Ich möchte den Drucker reparieren lassen.

8. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Mit großer Interesse habe ich ihre Anzeige in der Zeitung gelesen.
- b) Mit großem Interesse habe ich Ihre Anzeige in der Zeitung gelesen.
- c) Mit großem Interesse habe ich Ihre Anzeige im Zeitung gelesen.
- d) Mit großer Interesse habe ich Ihre Anzeige in die Zeitung gelesen.

9. Welches Substantiv entspricht dem Verb „fühlen“:

- a) Der Fühling
- b) Die Fühlheit
- c) Das Gefühl
- d) Der Fühlen

10. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Du musst mir das Buch nicht zurückzugeben.
- b) Du brauchst mir das Buch nicht zurückgeben.
- c) Du brauchst mir das Buch nicht zurückzugeben.
- d) Du bräuchtest mir das Buch nicht zurückgeben.

11. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Das Schönste, auf das ich mich erinnern kann, ist meine Hochzeitsreise.
- b) Das Schönste, woran ich mich erinnern kann, ist meine Hochzeitsreise.
- c) Das Schönste, weshalb ich mich erinnern kann, ist meine Hochzeitsreise.
- d) Das Schönste, an was ich mich erinnern kann, ist meine Hochzeitsreise.

12. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Weil sie ihre Arbeit schon hat erledigt, ging sie früher nach Hause.
- b) Weil sie ihre Arbeit schon erledigt hat, ging sie früher nach Hause.
- c) Weil sie ihre Arbeit schon hatte erledigt, ging sie früher nach Hause.
- d) Weil sie ihre Arbeit schon erledigt hatte, ging sie früher nach Hause.

13. Welcher Satz entspricht der Aussage „Der Mann, der dort drüben wartet, sieht traurig aus“?

- a) Der dort drüben gewartete Mann sieht traurig aus.
- b) Der Mann dort drüben wartend sieht traurig aus.
- c) Der dort drüben wartende Mann sieht traurig aus.
- d) Der Mann dort drüben gewartet sieht traurig aus.

14. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Danke deiner Hilfe konnte ich die Arbeit schnell beenden.
- b) Weil deiner Hilfe konnte ich die Arbeit schnell beenden.
- c) Dank deiner Hilfe konnte ich die Arbeit schnell beenden.
- d) Entlang deiner Hilfe konnte ich die Arbeit schnell beenden.

15. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Wenn er die Vokabeln hätte gelernt, hätte er den Test bestanden.
- b) Wenn er die Vokabeln gelernt hätte, hätte er den Test bestanden.
- c) Wenn er hätte gelernt die Vokabeln, hätte er bestanden den Test.
- d) Wenn er hätte die Vokabeln gelernt, hätte er den Test bestanden.

16. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) An deiner Stelle könnte ich zum Arzt gehen.
- b) An deiner Stelle müsste ich zum Arzt gegangen.
- c) An deiner Stelle würde ich zum Arzt gehen.
- d) An deiner Stelle sei ich zum Arzt gegangen.

17. Welcher Satz lautet höflicher:

- a) Entschuldigen Sie, geben Sie mir mal die Karte.
- b) Entschuldigen Sie, können Sie mir mal die Karte geben?
- c) Entschuldigen Sie, könnten Sie mir die Karte geben?
- d) Entschuldigen Sie, Sie könnten mir mal die Karte geben.

18. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) Petra hat sehr viel Arbeit und kommt jeden Abend total stressig nach Hause.
- b) Petra hat sehr viel Arbeit und kommt jeden Abend total stressiert nach Hause.
- c) Petra hat sehr viel Arbeit und kommt jeden Abend total stressend nach Hause.
- d) Petra hat sehr viel Arbeit und kommt jeden Abend total gestresst nach Hause.

19. Wählen Sie den richtigen Satz aus:

- a) In der Werkstatt repariert das Auto worden.
- b) In der Werkstatt würde das Auto reparieren.
- c) In der Werkstatt wird das Auto repariert.
- d) In der Werkstatt wird das Auto reparieren.

20. Welcher Satz entspricht der Aussage „Er könnte krank sein“?

- a) Er ist mit Sicherheit krank.
- b) Die Leute wollen, dass er krank ist.
- c) Er war letzte Woche krank, und ist es immer noch.
- d) Er ist vielleicht krank.

Lösungen zum Test

1. a	11. b
2. c	12. d
3. d	13. c
4. d	14. c
5. a	15. b
6. c	16. c
7. d	17. c
8. b	18. d
9. c	19. c
10. c	20. d

Засоби діагностики навчальних досягнень студентів.

Поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється як на заняттях, так і після завершення кожного циклу занять згідно з метою та завданнями кожного семестру. Студент не може отримати позитивну оцінку, якщо рівень його знань буде нижчий ніж 50 % нормативів, визначених у програмі та навчальному плані. Заліки проводяться переважно за результатами поточної успішності, а також за результатами підсумкової контрольної роботи. Студент має виконати визначені програмою обов'язкові завдання та контрольні роботи.

Тематика завдань поточного контролю

Тематика монологічного мовлення:

Питання щодо оцінювання якості засвоєння дисципліни:

I семестр

- 1. Berühmte Museen.**
- 2. Das Schaffen der bekanntesten deutschen und ukrainischen Maler.**
- 3. Interpretation der Gemälde.**
- 4. Die Schönheit rettet die Welt.**
- 5. Mein Weg zum Job**
- 6. Motiviert = engagiert**
- 7. Teamgeist**
- 8. Werben Sie für sich!**

II семестр

- 1. Neue Heimat**
- 2. Ausgewanderte Wörter**
- 3. Missverständliches**
- 4. Zu Hause in Deutschland**
- 5. Zusammen leben**
- 6. Sport gegen Gewalt**
- 7. Armut ist keine Schande**
- 8. Ich mach mir die Welt, wie sie mir gefällt**
- 9. Der kleine Unterschied**

Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з навчальної дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)»

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 100-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий	0-34	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	35-59	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання вправ і завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості вправи за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	60-63	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості вправи і завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	64-73	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати мовні явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ і завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній	74-81	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; складати таблиці, схеми.

Високий	82-89	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні мовні явища, процеси.
	90-100	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Якщо студент не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив незадовільні оцінки, отримані на навчальних заняттях, не виконав модульної контрольної роботи (МКР), завдання самостійної та індивідуальної роботи менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Пропущені заняття студент має обов'язково відпрацювати. За відпрацьовані практичні заняття нараховуються бали середнього, достатнього та високого рівня.

Студенту, який не виконав поточних домашніх завдань, не підготувався до навчальних занять, в журнал обліку роботи академічної групи ставиться 0 балів.

Студент, знання, уміння і навички якого на навчальних заняттях оцінено від 0 до 59 балів, вважається таким, що недостатньо підготувався до цих занять і має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. Поточну заборгованість, пов'язану з непередбаченою або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати.

Методичні рекомендації щодо складання заліку (1 семестр)

Заліки проводяться переважно за результатами поточної успішності, а також за результатами підсумкового контрольного лексико-граматичного тесту. Студент має виконати визначені програмою обов'язкові завдання.

Лексико-граматичний тест

У цій частині визначається рівень володіння лексичними, граматичними, семантичними та прагматичними знаннями, що передбачають уміння вільно спілкуватися. Студентам пропонуються тестові завдання.

Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати й формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування в межах сформульованого завдання. Основними засадами для вибору видів і змісту завдання слугують завдання комунікативно-когнітивного спрямування.

Граматична компетенція як знання та вміння користуватися граматичними ресурсами мови розглядається як цілісний механізм виконання комунікативних завдань в рамках даної ситуації. Мовні функції, необхідні для виконання комунікативних завдань, визначаються контекстом, пов'язаним із навчанням і спеціалізацією. Граматичний матеріал перевіряється в тісному зв'язку з лексичним. Основна увага приділяється володінню студентами граматичною компетенцією, а також стилістичному і прагматичному використанню граматичних структур в реальній мовній комунікації.

Під час складання заліку перевіряються знання, вміння та навички студентів за наступними лексичними темами:

- **Berühmte Museen**
- **Das Schaffen der bekanntesten deutschen und ukrainischen Maler.**
- **Interpretation der Gemälde**
- **Die Schönheit rettet die Welt**
- **Mein Weg zum Job**
- **Motiviert = engagiert**
- **Teamgeist**
- **Werben Sie für sich!**

Під час складання заліку перевіряються знання, вміння та навички студентів з наступного граматичного матеріалу:

I. Іменник.

- Рід іменників.
- Утворення множини іменників.
- Відмінювання іменників.

II. Артикль.

- Види і функції артикля.
- Відмінювання артикля..
- Вживання артикля.

III. Займенник.

IV. Дієслово.

- Граматичні категорії дієслів.
- Утворення та вживання наказового способу.
- Іменні форми дієслова.
- Дієприкметник, розповсюджене означення.

V. Пасивний стан.

VI. Кон'юнктив – умовний спосіб.

VII. Прийменник.

VIII. Числівник.

IX. Прикметник.

X. Прислівник.

XI. Складне речення.

- Складносурядне речення у німецькій мові.
- Типи зв'язку у складносурядному реченні.

XII. Складнопідрядне речення

- Форми та функції підрядних речень.
- Підрядні речення часу.
- Підрядні речення причини.
- Умовні підрядні речення.
- Підрядні речення послідовності.

- Допустові підрядні речення.
- Обставинні підрядні речення.
- Порівняльні підрядні речення.
- Підрядні речення цілі.
- Відносні підрядні речення.
- Підрядні речення доповнення.

Критерії оцінювання виконання лексико-граматичного тесту

<i>Оцінка</i>	Вміння та навички
«20-16» - відмінно	Орфографічно граматичне написання усіх завдань тесту (100% - 90%). Максимально точне розуміння змісту прочитаного тексту, правильне виконання лексико – граматичних завдань. Добрі знання фактичного матеріалу. Допускається незначна кількість не грубих помилок.
“15-11” – добре	Знання фактичного матеріалу добре, проте допущені деякі другорядні факти. Допускаються не грубі обмовлення і помилки. Орфографічно граматичне написання усіх завдань тесту (89 – 75%). Достатньо добре розуміння смислу завдань тесту. Задовільне виконання лексико – граматичних завдань.
“10-8” – задовільно	В знанні фактичного матеріалу є неточності. Допускаються помилки, в тому числі і грубі. Недостатньо грамотне написання усіх завдань тесту (74 -50%). Неповне розуміння змісту прочитаного тексту. Задовільне виконання лексико – граматичних завдань.
«7-0» - незадовільно	Студент відповідає нижче від вимог, які встановлені для оцінки "задовільно". Навики писемного мовлення розвинені слабо, на низькому мовному рівні. В мовленні допускаються грубі помилки, які студент не зауважує і не виправляє. Погане знання фактичного матеріалу. Безграмотне написання усіх завдань тесту. Погане розуміння змісту прочитаного тексту. Незадовільне виконання лексико – граматичних завдань.

Методичні рекомендації щодо складання екзамену (2 семестр)

1. Виконати лексико-граматичний тест. Не дозволено користуватися словником. Час на підготовку 20 хвилин.
2. Зробити усне повідомлення за спектром тем, вивчених упродовж семестру. Монологічне висловлювання обсягом 20–25 речень має включати лексико-граматичний матеріал, засвоєний протягом всього періоду навчання, та відповідати мовним нормам. Час на підготовку 10 хвилин.

Усне повідомлення

Наступне завдання перевіряє рівень сформованості навичок і вмінь мовлення за допомогою зв'язного висловлювання за ситуацією.

Студенти вільно спілкуються із співрозмовником; чітко реагують на почуте під час спілкування; беруть участь у бесіді та ведуть діалог у межах програмної тематики, реалізуючі необхідні комунікативні функції; адекватно використовують у спілкуванні компенсаторні засоби та найбільш уживані формули, що стосуються теми, та надають спілкуванню більшої виразності, емоційності та переконливості; використовують у процесі спілкування різноманітні мовні засоби, зокрема діалогічної єдності й формули

мовленнєвого етикету, прийнятого в країні, мову якої вивчають, а саме: для ініціювання, підтримування й завершення спілкування, для аргументації власної точки зору та для висловлювання свого ставлення до предмета спілкування.

Відповідь студентів проходить у формі бесіди з екзаменатором (з елементами монологічного мовлення). Діалог повинен мати характер взаємодії в межах запропонованої ситуації. Студенти реагують на репліки співрозмовника та стимулюють його до продовження. Монологічні висловлювання студента повинні відповідати ситуації; бути повними, послідовними, комунікативно спрямованими (містити особистісні оціночні фрази, власне ставлення студента до об'єкта висловлювання), лексично насиченими, правильно фонетично та граматично оформленими.

Ситуації побудовані за темами, запропонованими у робочих програмах з дисципліни «Друга іноземна мова» для студентів 4 курсу спеціальності «Мова і література (англійська)».

Теми для усного повідомлення:

- **Berühmte Museen**
- **Das Schaffen der bekanntesten deutschen und ukrainischen Maler.**
- **Interpretation der Gemälde**
- **Die Schönheit rettet die Welt**
- **Mein Weg zum Job**
- **Motiviert = engagiert**
- **Teamgeist**
- **Werben Sie für sich!**
- **Zusammenleben**
- **Sport gegen Gewalt**
- **Armut ist keine Schande**
- **Ich mach mir die Welt, wie sie mir gefällt**
- **Der kleine Unterschied**
  - **Die moderne Frau und der moderne Mann in der Gesellschaft.**
  - **Die traditionelle Rolle der Frau in der Familie. Rollentausch.**
  - **Gleichberechtigung.**

Під час написання листа за ситуацією студенти повинні використовувати наступні мовні засоби:

Redemittel fürs Sprechen

Sie können folgende Redemittel gebrauchen:

- Kürzlich habe ich ...gelesen.
- Mit Interesse habe ich..... gelesen.
- In Ihrem Buch .... schreiben Sie, dass....
- Ich persönlich finde ...
- Meine persönliche Meinung dazu ist, ...

sich zu Wort melden

- Ich würde gern etwas dazu sagen.
- Zu diesem Punkt möchte ich gern Folgendes anmerken.
- Ich würde gerne eine Bemerkung zu diesem Thema machen.

etwas betonen

- Das Entscheidende ist für mich, ob / dass ...
- Eines möchte ich nochmals unterstreichen: ...
- Das Wichtigste ist für mich, dass ....
- Es erscheint mir in diesem Zusammenhang besonders wichtig, dass ...
- Ich würde gern noch einmal auf den Punkt eingehen, der mir besonders wichtig ist: ...

- Ich kann nur immer wieder betonen, dass ...

Beispiele oder Belege anführen

- Ich würde gerne ein Beispiel anführen
- Denken Sie nur an ...

auf etwas bereits Gesagtes zurückkommen

- Darf ich noch einmal auf ... zurückkommen?
- Ich möchte noch einmal auf das / etwas zurückkommen, was Sie vorhin gesagt haben.

sich korrigieren

- Ich habe mich eben vielleicht nicht ganz klar / korrekt ausgedrückt, -
Lassen Sie es mich noch einmal anders formulieren: ...
- Ich habe vorhin gesagt, dass ... Das war vielleicht etwas missverständlich formuliert. Ich wollte eigentlich Folgendes sagen: ...

einer Meinung zustimmen

- Ich bin da völlig / ganz Ihrer Meinung.
- Dem kann ich nur voll zustimmen.
- Ich teile (in diesem Punkt) voll und ganz Ihre Meinung.
- Das sehe ich ganz genauso.

widersprechen *sehr höflich*

- Erlauben Sie mir, dass ich Ihnen widerspreche.
- Könnte es nicht vielleicht eher so sein, dass ...
- Tut mir leid, aber da bin ich etwas anderer Meinung.

freundlich/ normal

- Ich sehe das (etwas) anders, denn ...
- Für mich stellt sich das etwas anders dar.
- Dem kann ich nicht zustimmen.
- Da bin ich etwas skeptisch.

massiv

- Da bin ich aber ziemlich / ganz anderer Meinung.
- Entschuldigung, aber das sehe ich ganz anders.
- Da muss ich Ihnen wirklich / deutlich widersprechen.
- Ich kann mir nicht vorstellen, dass ...

Einwände oder Zweifel äußern

- Sie haben zwar Recht, aber ich meine trotzdem, dass ...
- Ich verstehe, was Sie sagen, aber ...
- Das stimmt zwar, aber ...
- Einerseits stimme ich Ihnen zu, wenn Sie sagen, dass ..., aber andererseits sollte man nicht außer Betracht lassen, dass ...
- Ich verstehe, dass ..., aber ...
- Ja, aber ich möchte doch darauf bestehen dass...
- Da wäre ich mir nicht so sicher, ob...

eigenes Verständnis sichern

- Also, Sie haben gesagt, dass ... Habe ich Sie da richtig verstanden?
- Könnten Sie das Letzte vielleicht noch einmal mit anderen Worten wiederholen?
- Könnten Sie mir kurz erklären, was Sie unter "...“ verstehen?

nachfragen

- Darf ich Ihnen direkt dazu eine Frage stellen: ...?
- Ich hätte eine Frage, bitte: ...?
- Darf ich kurz nachfragen: ...?

etwas ergänzen / differenzieren

- Ich würde gern noch etwas dazu ergänzen: ..
- Ich möchte Folgendes hinzufügen: ...
- Darf ich noch auf etwas Anderes kommen? ...

abschließen

- Zum Schluss möchte ich das Wichtigste zusammenfassen.
- Lassen Sie mich zum Abschluss noch sagen, dass ...

Fragen beantworten

- Das ist eine gute Frage.
- Diese Frage wird oft gestellt.
- Könnten Sie die Frage noch einmal wiederholen?
- Ich bin nicht sicher, ob ich Ihre Frage richtig verstanden habe.
- Tut mir leid, mehr kann ich dazu nicht sagen.
- Diese Frage kann ich leider nicht beantworten.

Verben mit Präpositionen	Verben mit Akkusativergänzung	Verben mit Dativergänzung
etwas sagen zu (+ <i>D</i>)	etwas	j-dm. widersprechen
etwas anmerken zu (+ <i>D</i>)	-unterstreichen	jdm. zustimmen
eine Bemerkung machen zu (+ <i>D</i>)	- betonen	sich jdm./einer Sache anschließen
denken an (+ <i>A</i> .)	- formulieren	sich jdm./einer Sache zuwenden
verweisen auf (+ <i>A</i>)	- ergänzen	
sich beziehen auf (+ <i>A</i>)	- hinzufügen	
sich einigen auf (+ <i>A</i>)	- in Betracht ziehen	
zurückkommen auf (+ <i>A</i>)	- außer Betracht lassen	
bestehen auf (+ <i>D</i>)	- zu Ende führen	
	- abschließen	

Лексико-граматичний тест

У цій частині визначається рівень володіння лексичними, граматичними, семантичними та прагматичними знаннями, що передбачають уміння вільно спілкуватися. Студентам пропонуються тестові завдання.

Контроль лексичної та граматичної компетенції (використання мови) передбачає визначення рівня сформованості мовних навичок: здатності самостійно добирати й формувати лексичні одиниці та граматичні явища відповідно до комунікативних потреб спілкування в межах сформульованого завдання. Основними засадами для вибору видів і змісту завдання слугують завдання комунікативно-когнітивного спрямування.

Граматична компетенція як знання та вміння користуватися граматичними ресурсами мови розглядається як цілісний механізм виконання комунікативних завдань в рамках даної ситуації. Мовні функції, необхідні для виконання комунікативних

завдань, визначаються контекстом, пов'язаним із навчанням і спеціалізацією. Граматичний матеріал перевіряється в тісному зв'язку з лексичним. Основна увага приділяється володінню студентами граматичною компетенцією, а також стилістичному і прагматичному використанню граматичних структур в реальній мовній комунікації.

Під час заліку перевіряються знання, вміння та навички студентів з наступного граматичного матеріалу:

I. Іменник.

- Рід іменників.
- Утворення множини іменників.
- Відмінювання іменників.

II. Артикль.

- Види і функції артикля.
- Відмінювання артикля..
- Вживання артикля.

III. Займенник.

IV. Дієслово.

- Граматичні категорії дієслів.
- Утворення та вживання наказового способу.
- Іменні форми дієслова.
- Дієприкметник, розповсюджене означення.

V. Пасивний стан.

VI. Кон'юнктив – умовний спосіб.

VII. Прийменник.

VIII. Числівник.

IX. Прикметник.

X. Прислівник.

XI. Складне речення.

- Складносурядне речення у німецькій мові.
- Типи зв'язку у складносурядному реченні.

XII. Складнопірядне речення

- Форми та функції пірядних речень.
- Пірядні речення часу.
- Пірядні речення причини.
- Умовні пірядні речення.
- Пірядні речення послідовності.
- Допустові пірядні речення.
- Обставинні пірядні речення.
- Порівняльні пірядні речення.
- Пірядні речення цілі.
- Відносні пірядні речення.
- Пірядні речення доповнення.

Критерії оцінок для перевірки знань та вмінь під час екзамену з другої іноземної мови (німецької):

Усне повідомлення

Оцінка	Вміння та навички
«15-11» - відмінно	Тема розкрита повністю. Монологічне повідомлення є структурованим, логічно завершеним, комунікативним; Припускається наявність 1-2 мовних та мовленнєвих помилок, виправлених студентом. Студентом використано значний по обсягу та комунікативному наповненню лексичний та граматичний мовний матеріал. Студент володіє вміннями та навичками монологічного та діалогічного мовлення, ефективно і гнучко використовує іноземну мову в різноманітних ситуаціях, адекватно реагує на питання екзаменатора, вміє підтримати бесіду за темою висловлювання, висловлюється вільно і спонтанно, висловлюється з необхідним ступенем деталізованості й тематичної складності.
“10-8”– добре	Тема розкрита повністю. Монологічне повідомлення є в цілому структурованим, логічно завершеним, комунікативним. Студентом допущено 3-4 мовні та мовленнєві помилки. Студентом використано значний по обсягу та комунікативному наповненню лексичний та граматичний мовний матеріал. Студент добре володіє вміннями та навичками монологічного та діалогічного мовлення.
“7-5”– задовільно	Тема розкрита в цілому. Монологічне повідомлення є в цілому структурованим, логічно завершеним, емоціональним, комунікативним. Студентом допущено багато мовних та мовленнєвих помилок. Студентом використано незначний по обсягу та комунікативному наповненню лексичний та граматичний матеріал. Студент задовільно володіє вміннями та навичками монологічного та діалогічного мовлення.
“4-0” – незадовільно	Тема не розкрита. Монологічне повідомлення характеризується наявністю мовних та мовленнєвих помилок. Студентом використано незначний по обсягу і комунікативному наповненню лексичний та граматичний матеріал. Студент не володіє вміннями та навичками монологічного та діалогічного мовлення.

Критерії оцінювання виконання лексико-граматичного тесту

Оцінка	Вміння та навички
«20-16» - відмінно	Орфографічно граматичне написання усіх завдань тесту (100% - 90%). Максимально точне розуміння змісту прочитаного тексту, правильне виконання лексико – граматичних завдань. Добрі знання фактичного матеріалу. Допускається незначна кількість не грубих помилок.
“15-11” – добре	Знання фактичного матеріалу добре, проте допущені деякі другорядні факти. Допускаються не грубі обмовлення і помилки. Орфографічно граматичне написання усіх завдань тесту (89 – 75%). Достатньо добре розуміння смислу завдань тесту. Задовільне виконання лексико – граматичних завдань.

“10-8” – задовільно	В знанні фактичного матеріалу є неточності. Допускаються помилки, в тому числі і грубі. Недостатньо грамотне написання усіх завдань тесту (74 -50%). Неповне розуміння змісту прочитаного тексту. Задовільне виконання лексико – граматичних завдань.
«7-0» - незадовільно	Студент відповідає нижче від вимог, які встановлені для оцінки "задовільно". Навики писемного мовлення розвинені слабо, на низькому мовному рівні. В мовленні допускаються грубі помилки, які студент не зауважує і не виправляє. Погане знання фактичного матеріалу. Безграмотне написання усіх завдань тесту. Погане розуміння змісту прочитаного тексту. Незадовільне виконання лексико – граматичних завдань.

Бланк екзаменаційного білета

Маріупольський державний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Освітньо-кваліфікаційний рівень Бакалавр 4 курс

Спеціальності 014 Середня освіта. Мова і література (англійська) та 035 Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно) Мова і література (англійська)

Навчальна дисципліна Друга іноземна мова (німецька)

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Machen Sie den lexikalisch-grammatischen Test.
2. Lesen Sie den Text und erfüllen Sie die Aufgabe dazu.
3. Sprechen Sie zum Thema.

Затверджено на засіданні

кафедри німецької та французької філології

Протокол № від „ ” травня 2020 року

Завідувач кафедри

Екзаменатори

_____ (підпис)

(підпис)

Ю.М. Кажан

(прізвище та ініціали)

С.М. Ганжело

(прізвище та ініціали)

Методичні рекомендації щодо виконання модульних контрольних робіт з дисципліни „Друга іноземна мова (німецька)”

Модульні контрольні роботи (5 балів)

Модульні контрольні роботи передбачають виконання лексико-граматичних завдань за пройденим лексичним та граматичним матеріалом.

Мета їх написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок студентів з дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)».

МКР виконується у письмовій формі. До їх написання допускаються всі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Студенти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Метою вивчення дисципліни на IV курсі є формування іншомовної комунікативної компетенції студентів, яка включає мовну, мовленнєву, лінгвосоціокультурну і навчально-стратегічну компетентності. Виходячи з цього, при виконанні модульної роботи студенти повинні:

- володіти лексичними одиницями німецької мови (окремими словами та лексемами, стійкими лексичними сполуками) у межах виучуваних тем;
- використовувати засоби текстового зв'язку для поєднання своїх висловлювань у зрозумілий текст;
- вміти продукувати тексти різних типів (особисті листи, записки, нотатки, читацькі листи), писати твори на задану тематику;
- розуміти інформацію у нескладних текстах різних типів та видів на повсякденні цікаві для студентів теми;
- вміти вилучати основний зміст та необхідну для себе інформацію;
- вміти користуватись прийомами читання з метою повного, вибіркового та оглядового читання.

Кожна модульна контрольна робота розрахована на виконання протягом двох академічних годин.

Теми модульних контрольних робіт

Тема 1. Мистецтво та живопис

Тема 2. Робота це пів життя?

Тема 3. Батьківщина. Нова батьківщина. Інтеграція.

Тема 4. Живемо разом.

Modulkontrollarbeit zum Thema „Die Kunst. Die Malerei“

1. Bestimmen Sie zu welcher Epoche welches Bild gehört; beweisen Sie Ihre Meinung.

2. Sehen Sie sich die drei Porträts *Drei Wiener Damen* an.

- a) Wann lebten diese Damen wohl?
- b) Aus welcher sozialen Schicht stammen sie vermutlich und wie haben sie wohl gelebt?
- c) Welches Bild gefällt Ihnen am besten? Warum?

3. Bildbeschreibung

Die drei Damen heißen Serena Lederer, Emilie Flöge und Adele Bloch-Bauer. Hören Sie eine Beschreibung dieser drei Porträts. Schreiben Sie die Namen zu den Bildern.

4. Arbeiten Sie mit dem Bild von Edward Hopper: Automat (1927). Wie könnte der Titel gemeint sein?

„Sozusagen“ _____

„in der Fremde“ _____

„Sozusagen in der Fremde“ _____

5. Kennen Sie selbst Situationen, die Sie mit „Sozusagen in der Fremde“ überschreiben würden? Was gehört Ihrer Meinung nach zu solch einer Situation, in der man sich fremd fühlt, obwohl man es eigentlich gar nicht ist? Sammeln Sie Beispiele.

Aufgaben zum Bild:

1. Geben Sie eine kurze Beschreibung der Situation auf dem Bild.
2. Stellen Sie sich vor, Sie sitzen ebenfalls im Café und beobachten die Frau: Was für eine Stimmung fühlen Sie?
3. Was hat die Frau vorher gemacht? Was geschieht später?
4. Warum ist die Frau hergekommen? Notieren Sie einige ihrer Gedanken in einem inneren Monolog.
5. Das Bild zeigt nur einen Ausschnitt. Wie sieht der übrige Raum aus, in dem sie sitzt?

**Modulkontrollarbeit
zum Thema „Arbeit ist ein halbes Leben“**

1. Wortschatz: Berufsleben.

Was passt nicht?

1. Begeisterung a erwerben b ausstrahlen c zeigen	3. eine Stelle a ausschreiben b vermitteln c weitergeben
2. eine Absage a bekommen b abgeben c erhalten	4. eine Aufgabe a übernehmen b bekommen c halten

2. Grammatik: Ein Pluspunkt im Lebenslauf

Ergänzen Sie die passenden Konnektoren aus dem Kasten.

sowohl ... als auch / nicht nur ... sondern auch / weder ... noch / je ... desto / entweder ...
oder / zwar .... aber / einerseits ... andererseits

Ein Auslandsaufenthalt nach Schulabschluss ist nur zu empfehlen! (1) _____ beginnt man dann etwas später mit Studium oder Ausbildung, _____ man weiß dann viel genauer, was man will. Außerdem hat ein Auslandsaufenthalt noch weitere Vorteile:

(2) _____ erwirbt man Fremdsprachenkenntnisse, _____ kann man unter Umständen auch schon etwas Berufserfahrung sammeln. Zu diesem Zweck kann man beispielsweise (3) _____ als Au-pair arbeiten _____ ein Freiwilliges Soziales Jahr im Ausland absolvieren. Dabei gilt natürlich: (4) _____ länger der Auslandsaufenthalt, _____ besser lernt man die fremde Sprache.

Ein weiterer Vorteil: Man sammelt (5) _____ vielfältige Erfahrungen, _____ wird _____ persönlich selbstständiger. Das kommt einem später (6) _____ privat _____ beruflich zugute.

Fazit: Auslandsaufenthalte sind (7) _____ eine Verschwendung von Zeit _____ hinausgeworfenes Geld, sondern ein wichtiger Karrierebaustein!

3. Grammatik: Ein Problem mit einer Kollegin.

Schreiben Sie die unterstrichenen Sätze um. Verwenden Sie dazu um / ohne / (an)statt zu + Infinitiv oder damit / ohne dass / (an)statt dass

Kürzlich habe ich mich gewundert, warum meine Kollegin so komisch zu mir war.

1. Sie hatte sich über mich geärgert, es mir aber nicht gesagt.

---

2. Mein Kollege M., der Bescheid wusste, hat mich dann angesprochen, weil er mir dazu etwas sagen wollte.

---

3. Wir sind zusammen in die Kantine gegangen, weil er mir dort in Ruhe alles erzählen konnte.

---

4. Eine Weile haben wir uns erstmal unterhalten, aber nicht gleich über die Kollegin und das Problem gesprochen.

---

5. Das Problem bestand dann aus einem ganz dummen Missverständnis, das schnell geklärt war. Später habe ich zu meiner Kollegin gesagt: Wenn du dich wieder mal über mich ärgerst, dann rede doch bitte nicht mit dritten Personen darüber, sondern komm sofort zu mir!

---

6. Es ist besser, wenn wir so etwas schnell klären, als dass du dich komisch verhältst und ich rätseln muss, was los ist.

---

4. Hören: Das Vorstellungsgespräch.

Lesen Sie die Aussagen. Hören Sie dann Track Nr. 1.38 und 1.39 von der Lehrbuch-CD und entscheiden Sie, welche Lösung (a, b oder c) richtig ist.

1. Was wollte Markus Westermaier immer schon tun?
  - a) später den Betrieb seines Vaters weiterführen
  - b) aus seinem kleinen Dorf weggehen
  - c) in Rosenheim wohnen

2. Warum war das Praktikum bei der Firma Lobmeyer interessant für ihn?
  - a) weil er von der Firma ein eigenes Zimmer gestellt bekam
  - b) weil er seine theoretischen Kenntnisse praktisch umsetzen konnte
  - c) weil er gut verdient hat

3. Welche Probleme hatte er mit dem Chef der Firma Lobmeyer?
  - a) Der Chef ist wenig auf seine Ideen eingegangen.
  - b) Der Chef hat ihn nur Routinetätigkeiten verrichten lassen.
  - c) Der Chef wollte ihn nicht an seinen Erfolgen teilhaben lassen.

4. Wie kam er dazu, Architektur zu studieren?
  - a) Das war immer schon sein Traumberuf.
  - b) Es war der Wunsch seines Vaters.
  - c) Durch den Beruf seines Vaters konnte er sich beim Hausbau gut aus.

5. Wortschatz: Rund um den Beruf

Ergänzen Sie die passenden Ausdrücke aus dem Kasten.

zufällig	umfangreich	eintönig	zurückhaltend	ausführlich	abwechslungsreich
----------	-------------	----------	---------------	-------------	-------------------

Als Studentin hatte ich einen schrecklich (1) _____ Aushilfsjob im Büro, bei dem ich ganze Aktenordner kopieren musste. Ich suchte dringend eine

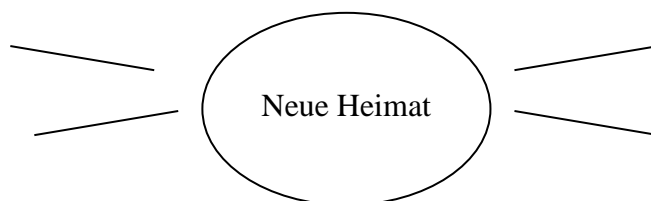
(2) _____ Tätigkeit. Dann erfuhr ich bei einer (3) _____ Begegnung mit einer alten Schulfreundin, dass man bei Messen ganz gut Geld verdienen kann. Wichtigste Bedingung: Man sollte nicht allzu (4) _____ sein, sondern offensiv auf Kunden zugehen können.

Als ich mich nach dem Studium dann auf eine feste Stelle bewarb, las ich immer sehr

(5) _____ die Stellenanzeigen in der Zeitung. Fand ich eine Stelle interessant, schickte ich der Firma meine Bewerbung. Durch die vielen Berufserfahrungen schon während des Studiums war meine Bewerbungsmappe ziemlich (6) _____, und mit etwas Glück habe ich dann auch meinen Traumjob bekommen.

**Modulkontrollarbeit
zum Thema „Heimat ist...“**

1. Welche Assoziationen fallen Ihnen ein, wenn man über neue Heimat spricht?

2. Grammatik: Positionen im Satz.

Schreiben Sie die Sätze. Beginnen Sie mit dem Subjekt und bringen Sie die Angaben in die

Reihenfolge temporal – kausal – modal – lokal.

1. meinen Bürojob in einer großen Stadt / aufgegeben / wegen meiner Sehnsucht nach der Natur / habe / ich / vor fünf Jahren

---

---

2. bin / zusammen mit meinem Freund / ziemlich überstürzt / ich / ausgewandert / nach Kanada

---

---

3. viele Probleme / miteinander / wegen der Einsamkeit in der Wildnis / dann / wir / bekamen

---

---

4. verlassen / ich / völlig frustriert / nach sechs Monaten / ihn / habe

---

---

3. Wortschatz: Verneinung von Adjektiven – Sagen Sie das Gegenteil.

-los   miss-   un-   in-
----

1. Also, ich fand den Vortrag eher interessant.

---

2. Er blickte mich verständnisvoll an.

---

3. Die Präsentation war verständlich.

---

4. Warum bist du denn immer so tolerant?

---

4. Grammatik: Verneinungen

Verneinen Sie die unterstrichenen Satzteile und setzen Sie die Sätze dann sinnvoll fort.

1. Ich mache in zwei Monaten ein Praktikum bei einer großen Firma in Deutschland.

Nicht ich mache in zwei Monaten ein Praktikum bei einer großen Firma, sondern meine Schwester.

---

2. Ich mache in zwei Monaten ein Praktikum bei einer großen Firma in Deutschland.

---

3. Ich mache in zwei Monaten ein Praktikum bei einer großen Firma in Deutschland.

---

4. Ich mache in zwei Monaten ein Praktikum bei einer großen Firma in Deutschland.

---

5. Wortschatz: Erfahrungen mit anderen Kulturen.

Welches Wort passt wo? Ergänzen Sie.

Auseinandersetzung	Heimweh	Erwartung	Fernweh	Bereicherung	Weltsicht
		Verhaltensweisen			

Liebe Hanna,

wie du weißt, hat mich mein (1) _____ mal wieder getrieben und so bin ich am anderen Ende der Welt gelandet. Hier habe ich über einen alten Kollegen eine Stelle in einer IT-Firma bekommen. Ich wusste ja nicht genau, was da auf mich zukommen würde, aber ich muss sagen, meine (2) _____ wurden übertroffen.

Es ist wirklich toll, ich habe ein schönes Büro und nette Kollegen. Und das Gehalt passt auch. Manchmal fällt es mir natürlich noch schwer, alle (3) _____ der Leute hier richtig zu verstehen und da kann es schon mal zu Missverständnissen kommen. Aber trotzdem kann ich schon jetzt sagen, dass die

(4) _____ mit der fremden Kultur auf jeden Fall eine (5)

_____ für mich ist. Die haben echt eine total andere (6)

_____ hier. Also, bis jetzt gefällt es mir supergut. Bin gespannt,

wann mich das (7) _____ packt ... Komm mich doch mal

besuchen! Vielleicht im Juli? Melde dich bald!

Liebe Grüße

Josephine

6. Lesen:

Lesen Sie zuerst die Aussagen und dann die Texte im Lehrbuch auf Seite 18. Kreuzen

Sie dann an: richtig oder falsch?

	r	f
1. Koko N'Diabi Roubatou Affo-Tenin steht gern dazu, dass sie aus Afrika kommt.	☐	☐
2. Die Reise nach Berlin war ganz einfach für sie.	☐	☐
3. Sie hat als Schwarze in Deutschland schon viele negative Erfahrungen gemacht.	☐	☐
4. Ivan Novoselić fühlt sich in Deutschland gut integriert.	☐	☐
5. Seine Kinder erleben Deutschland als ihre Heimat.	☐	☐
6. Er möchte später in sein Heimatland zurückkehren.	☐	☐
7. Sandeep Singh Jolly arbeitet in Berlin als Angestellter einer Telekomfirma.	☐	☐

8. Der Start in Deutschland wurde ihm nicht leichtgemacht.
9. Für Herrn Jolly war und ist Erfolg sehr wichtig.
10. Er versucht, von seinen beiden Kulturen jeweils die guten Seiten zu leben.

7. Schreiben

Schreiben Sie einen kurzen Text über Ihre Auslandserfahrungen.

Gehen Sie dabei auf folgende Punkte ein:

- was Ihnen sehr gut und was Ihnen gar nicht gefallen hat
- welche Probleme Sie hatten und wie Sie diese gelöst haben
- ob und warum Sie einen Aufenthalt in diesem Land (nicht) empfehlen würden
- welches Land Sie sonst noch interessieren würde und warum

Falls Sie noch nie im Ausland waren, schreiben Sie über Deutschland:

- welches Bild Sie von Deutschland haben
- was Ihnen daran gefällt und was nicht
- ob und warum Sie (nicht) gerne nach Deutschland reisen würden
- welches Land Sie sonst noch interessieren würde und warum

Modulkontrollarbeit zum Thema „Zusammen leben. Männer und Frauen. Gleichberechtigung“

1. Wortschatz: Sport gegen Gewalt. Was passt? Ordnen Sie zu.

1. Wissen	a vertreiben	4. Stress-Situationen	d verbauen
2. einen Fehler	b halten	5. sich die Langeweile	e bewältigen
3. sich an die Regeln	c weitergeben	6. sich die Zukunft	f begehen

2. Grammatik: Hilfen für benachteiligte Jugendliche.

Setzen Sie jeweils das Relativpronomen „wer“ und das Demonstrativpronomen „der“ in der richtigen Form ein.

- (1) _____ nur einen Hauptschulabschluss hat, für (2) _____ ist es oft sehr schwierig, einen Ausbildungsplatz zu finden.
- (3) _____ Deutsch und Mathematik in der Schule schwer fallen, (4) _____ müssen Eltern und Lehrer besonders unterstützen.
- (5) _____ es nach der Ausbildung gelingt, eine feste Stelle zu bekommen, (6) _____ gratuliert man gerne zu seinem Erfolg.

3. Wortschatz: Armut. Ergänzen Sie die passenden Wörter aus dem Kasten.

Resonanz – Aussicht – aufmerksam – Spende – ehrenamtlich

Viele ihrer Mitarbeiterinnen arbeiten (1) _____ – und dabei ist die Berliner Tafel eine richtig große Einrichtung. Angefangen hatte diese soziale Institution allerdings ganz klein. Die Gründerin wollte nicht nur auf die wachsende soziale Not in der Hauptstadt (2) _____ machen, sondern auch ganz praktisch helfen. Deshalb rief sie Restaurants und Supermärkte zu einer besonderen (3) _____ auf: Sie sollten nicht konsumierte Lebensmittel nicht wegwerfen, sondern ihr zur Verfügung stellen. Sie verteilte sie dann an die Notleidenden weiter. Zu Beginn war die (4) _____ nicht sehr groß, aber mittlerweile ist die Berliner Tafel zu einer Anlaufstelle für Hunderte von hungernden Menschen geworden. Und bietet inzwischen durch Arbeitsstellen im eigenen Restaurant vielen ehemaligen „Kunden“ sogar die (5) _____ auf ein Leben jenseits der Armutsgrenze.

4. Grammatik: Die Nutzung von Handys.

Bilden Sie Modalsätze mit *indem* oder *dadurch*, dass

1. Heutzutage hat fast jeder ein Handy. Fast alle sind immer und überall erreichbar.

_____

2. Jugendliche verabreden sich. Sie schicken sich SMS.

_____

3. Es kann aber auch Probleme geben. Die Handyrechnungen sind sehr hoch.

_____

4. Viele Eltern verhindern zu hohe Rechnungen. Sie kaufen ihren Kindern nur feste Handy-Guthaben.

_____

5. Moderne Handys ersetzen teilweise schon Kameras und MP3-Player. Mit ihnen kann man auch Musik hören, filmen und ins Internet gehen.

_____

5. Lesen: Lesen Sie den Text auf der nächsten Seite und entscheiden Sie, welche Lösung richtig ist.

1. Humor war früher

a hauptsächlich den Männern vorbehalten.

b vor allem in Satiren zu finden.

c Sache der Clowns im Zirkus.

2. Bei Kindern kann man verallgemeinernd feststellen, dass

- a die Jungen über die Witze der Mädchen lachen.
- b die Mädchen über die Witze der Jungen lachen.
- c der Humor bei Jungen und Mädchen gleich ist.

3. Männer machen gern

- a Witze über besondere Begebenheiten.
- b Witze über sich selbst.
- c Witze über andere.

6. Lesen Sie den Text und äußern Sie sich zum Thema. Führen Sie eigene Beispiele zur Frage:

Jeden Tag haben wir verschiedene Verhältnisse mit vielen Menschen. Manchmal haben wir Glück und verstehen einander bei den ersten Worten. Aber manchmal haben wir Pech und können in Konnex nicht kommen. Warum ist es so? Und wovon hängen unsere Verhältnisse mit den anderen? Und was kann man tun, um diese Verhältnisse zu verbessern?

Alle Menschen von Natur und Erziehung sind ganz verschiedene. Sie unterscheiden sich voneinander nicht nur durch ihr Äußeres, sondern auch durch ihren besonderen Charakter. Die einen sind freundlich und hilfsbereit, die anderen ganz egoistisch und böse. Aber jedem das seine. Das Wort Charakter kommt aus der griechischen Sprache und bedeutet "Merkmal" und „Eigenart". Bei der Betrachtung des Charakters lassen sich die verschiedenen Charakterzüge erkennen. Diese Charakterzüge äußern sich im Verhalten zu den anderen Menschen und zur Gesellschaft, im Benehmen des Menschen und in seiner Haltung zur Arbeit.

Es gibt positive und negative Charakterzüge. Unter positiven Charakterzügen kann man folgende nennen: Initiative, Kollektivgeist, Arbeitsfreude und Gewissenhaftigkeit, Feingefühl und Bescheidenheit; unter negativen – Unentschlossenheit und Faulheit, Egoismus, Eitelkeit, Ehrgeiz, Unzuverlässigkeit, Misstrauen und Launen.

Seit vielen Jahrhunderten unterscheidet man vier Menschentypen: Choleriker, Sanguiniker, Melancholiker, Phlegmatiker. Im Leben gib es aber keine reinen Menschentypen. Der Mensch ist oft eine komplizierte Mischung verschiedener Haupttypen.

Im Leben gibt es auch Optimisten und Pessimisten. Sie haben verschiedenes Verhältnis zum Leben. Man sagt, dass Optimist sieht eine Möglichkeit in einer Schwierigkeit, und Pessimist sieht eine Schwierigkeit in einer Möglichkeit. Darum, glaube ich, ist es viel besser, optimistische Verhältnis zum Leben haben, an sich und an den anderen Menschen glauben, nur gute Täte vollbringen und den anderen helfen. Wirklich soll man zuerst etwas Gut tun, und dann kann man auch etwas Gutes erwarten.

Also, aus dem oben erwähnten kann man Schlussfolgerung ziehen, dass inne Schönheit ist wichtiger als äußerliche. Wirklich, schön ist es, was schön tut. Und es zeigt uns, dass wir immer versuchen sollen, besser zu werden. Heute besser als gestern, und morgen besser als heute.

Перелік навчально-методичних посібників, технічних засобів навчання

1. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte** Mittelstufe Deutsch B2. Lehrbuch / Koithan Ute , Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.
2. Ute Koithan, Helen Schmitz, Tanja Sieber, Ralf Sonntag, Ralf-Peter Lösche **Aspekte** Mittelstufe Deutsch B2. Arbeitsbuch / Koithan Ute , Schmitz Helen. – Berlin und München, Langenscheidt KG, 2008 – 199 S.
3. Dreyer H., Schmitt R. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik./ H. Dreyer, R. Schmitt. – München : Verlag für Deutsch, 1996. – 370 S.
4. Бориско Н.Ф. Бизнес-курс немецкого языка./ Н.Ф. Бориско. – К.: Заповіт, 1996. –320 с.
5. Гутникова А.В. Методические указания к развитию навыков устной речи на немецком языке./ А.В. Гутникова – Мариуполь : МГИ, 2002. – 87 с.
6. Євгененко Д. А., Білоус О. М. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. / Д.А. Євгененко, О. М. Білоус. – Вінниця : Нова книга, 2002. – 334 с.
7. Супрун Н.И., Кулигина Т.И. Практический курс немецкого языка / Н.И.Супрун, Т.И. Кулигина. – М.: Ин. язык, 2004. – 416 с.
8. Чичера Л.В. Методичні вказівки з розвитку навичок з розвитку навичок усного та писемного мовлення за темою "Мистецтво" для студентів ОС «Магістр» спеціальності "Мова та література (англійська) / Л.В. Чичера, М.С. Симонова – Мариуполь: МДУ, 2011. – 56 с.
9. Aufderstraße H., Bock H. Themen neu. Kursbuch 1 (Arbeitsbuch1) / H. Aufderstraße, H. Bock – Berlin: MaxHueber Verlag, 1998. – 160 с.
10. Gerbes Johannes. Umweltschutz in Deutschland./ Johannes Gerbes. – Leipzig: Schubert-Verlag, 2008. – 134 S.
11. Häublein W. Memo/ W. Häublein. – Berlin : Langenscheidt, 1997. – 365 S.
12. Istschenko N., Karpus A., Perkowska I. Deutsch. / N.Istschenko, A.Karpus, I.Perkowska. – Вінниця : Нова книга, 2001. – 243 с.
13. Meyer S. Jugendlexikon. / S. Meyer. – Wien : Meyers Lexikonverlag, 1989. – 325 S.
14. Tatsachen über Deutschland. – Frankfurt am Main: Max Hueber Verlag, 2000. – 426 S.

Інформаційні ресурси

- Вправи для самостійної роботи / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>
- Тести для самостійної роботи. – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
- Вправи для самостійної роботи.– Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
- Вправи для самостійної роботи.–Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
- Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт Гете-Інституту. – Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/Übungen/deindex.htm>;
- Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.testedich.de>
- Підручники з тестовими завданнями – Режим доступу: <http://www.zickenpost.de>
- Вправи для самостійної роботи. / Офіційний сайт Гете-Інституту. –Режим доступу: <http://www.goethe.de/z/50/alltag/r-the.htm>
- Навчальні програми. – Режим доступу: www.lehrerfortbildung.bw.de/faecher/gkg/bsg-gk/
- Словники. / Pons. – Режим доступу: <http://www.pons.de>
- Підручники з тестовими завданнями. – Режим доступу: <http://dict.leo.org/http://2cu.at/liebesbrief/>
- Підручники з тестовими завданнями / Офіційний сайт видавництва Hueber – Режим доступу: <http://www.hueber.de/tangram/lerner>

Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни

з/п	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1	Друга іноземна мова (німецька)	Dreyer H., Schmitt	Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik	München : Verlag für Deutsch, 1996	23
2	Друга іноземна мова (німецька)	Євгененко Д. А., Білоус О. М.	Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання.	Вінниця : Нова книга, 2002.	23
3	Друга іноземна мова (німецька)	Завьялова В.М., Ильина Л.В.	Практический курс немецкого языка	М.: ЧеРо, 1998.	23
4	Друга іноземна мова (німецька)	Istschenko N., Karpus A., Perkowska I.	Deutsch	Вінниця : Нова книга, 2001.	23